୧୭

ରାଜପଥ ଗ୍ରାମପଥ

ପ୍ରଫେସର ଡକ୍ଟର ନୀଳାଦ୍ରିଭୂଷଣ ହରିଚନ୍ଦନ

୧୭.୧ ଉପକ୍ରମ:

ସେ ସହର ହେଉ ବା ଗାଁଆ ହେଉ, ପ୍ରତିଟି ମଣିଷ ତା' ଜୀବନରେ ସବୁଠି ଶାନ୍ତି ଖୋଜେ । ନିଜର ଆଦର୍ଶ ଓ ନୀତିବୋଧ ସହ ସାଲିସ୍ ନକରି ଏକ ସୁସ୍ଥ ଓ ସରଳ ଜୀବନ ଯାପନର ସ୍ୱପ୍ନ ସେ ଚିରକାଳ ଦେଖି ଆସିଥାଏ । ତା'ର ଏହି ସ୍ୱପ୍ନ କେତେବେଳେ ବି ବାସ୍ତବତାରେ ପରିଣତ ହୁଏନା । ନୈରାଶ୍ୟ ଓ ହତାଶାରେ ଭରିଯାଏ ତା'ର ପ୍ରାଣ । ଛଳନା, ପ୍ରତାରଣା ଓ ଶୋଷଣ-ପେଷାଣର ପଙ୍କରେ ଜୁଡୁ ବୁଡୁ ଏହି ଦୁନିଆ ତାକୁ ଶାନ୍ତିରେ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଦିଏନା । ବଦଳି ଯାଉଥିବା ସମୟ ଓ ସମସ୍ୟା ସହ ସେ ନିଜକୁ ଖାପ ଖୁଆଇ ପାରେନା । ସବୁ ଆଶା ଓ ସ୍ୱପ୍ନ ତା'ର ଭାଙ୍ଗି ରୁଜି ଚୁରମାର ହୋଇଯାଏ । ଅବସର ପ୍ରାପ୍ତ ଆଦର୍ଶବାନ କିରାଣୀ, ପ୍ରଭାକରଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନ କିପରି ନୈରାଶ୍ୟ ଓ ହତାଶାର ଧୂଳି ଝଡ଼ରେ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ହୋଇ ଯାଇଛି ତାହାର ଏକ ଜୀବନ୍ତ ଅଲେଖ୍ୟ ହେଉଛି ଏକାଙ୍କିକା "ରାଜପଥ ଗ୍ରାମପଥ" । ଆସ, ଡକ୍ଟର ନୀଳାଦ୍ରିଭୂଷଣ ହରିଚନ୍ଦନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଚିତ ଏକାଙ୍କିକା "ରାଜପଥ ଗ୍ରାମପଥ" ପଢ଼ିବା ଓ ଏହାର ବାର୍ତ୍ତା ଓ ବକ୍ତବ୍ୟ ବିଷୟରେ ପଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ ଅବହିତ ହେବା ।

୧୭.୨ ଏକାଙ୍କିକା ପଠନର ଆଭିମୁଖ୍ୟ:

- ଆଜି କାଲିର ମଣିଷ ଭିତରେ ଆସିଥିବା ନୀତିବୋଧ ଓ ବିଚାରଧାରାଗତ ପରିବର୍ତ୍ତନର ସ୍ୱରୂପର ସୂଚନା ।
- ସହରୀ ଜୀବନରେ ଆସିଥିବା ଲୋକ ଦେଖାଣିଆ ମାନସିକତା ।
- ଗ୍ରାମୀଣ ଜୀବନରେ ବିଚାରଧାରା ଓ ମାନବୀୟ ସଂପର୍କକୁ ନେଇ ଦେଖାଦେଇଥିବା ସଂକଟର ଚିତ୍ର ।
- ନବଘନ ଚରିତ୍ରର ଚାରିତ୍ରିକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ।
- ଏକାଙ୍କିକାଟିର ଘଟଣା କ୍ରମିକ ଧାରା ପ୍ରବାହ ।
- ଏହାର ଭାଷା ଶୈଳୀ ।
- ପାତ୍ରୋପଯୋଗୀ ସଂଳାପ ସଂଯୋଜନା ।
- ନାମକରଣର ସାର୍ଥକତା ।
- ଏକାଙ୍କିକାର ଲକ୍ଷଣାନୁସାରେ କଥାବସ୍ତୁର ଯଥାର୍ଥ ରୂପାୟନ ।

୧୭.୩ ମୂଳ ବିଷୟ :

(ଚଉକିରେ ଆଉଜି ବସି ପ୍ରଭାକର ବହିଟିଏ ପଢୁଛନ୍ତି ।)

ପ୍ରଭାକର : ଜୀବନର ପ୍ରତିଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ବଡ଼ ରୋମାଞ୍ଚକର । ଜନ୍ମଠାରୁ ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୀବନର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଏଇ ରୋମାଞ୍ଚ ଭରି ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତେ ଜୀବନର ଏଇ ରୋମାଞ୍ଚକୁ ଦେଖି ପାରନ୍ତିନି । ଯେଉଁମାନେ ଦେଖିପାରନ୍ତି, ପ୍ରାଣଭରି ଅନୁଭବ କରିପାରନ୍ତି, ସେମାନେ ହିଁ ବୁଝନ୍ତି ଜୀବନର ସ୍ୱାର୍ଥକତା କେଉଁଠି ?

ଶକୁନ୍ତଳା : (ପ୍ରବେଶି) ସେମିତି ବସି ଚଟି ବହିଟା ମୁହଁରେ ଗୁଞ୍ଜି ! ନରହରିବାବୁ ବଜାର ଯିବାକୁ ଡାକୁଥିଲେ, ଗଲନି ତାଙ୍କୁ ଏମିତି ଫେରେଇ ଦେଲ ଠିଆରେ ଠିଆରେ । କ'ଣ ଭାବିଥିବେ ମନରେ ।

ପ୍ରଭାକର : ଯାହା ଭାବନ୍ତୁ । କ'ଣ ଆଉ କରିଥାନ୍ତି । ରିଟାୟାର କଲି । ଟିକିଏ ଶାନ୍ତିରେ ବସିବି ନା ପୁଣି ମୁଣି ଧରି ଦୌଡ଼ିବି ବଜାରକୁ ? ଏତେ ଦିନକେ ମୁକ୍ତି ମିଳିଛି ବ୍ୟାସ ସରୋବରରୁ । ପୁଣି ଅଫିସ୍‌ର ସେଇ ଭୀରୁ ପଳାତକମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମିଶିବି ?

ଶକୁନ୍ତଳା : ଭୀରୁ, ପଳାତକ ?

ପ୍ରଭାକର : ଭୀରୁ, ପଳାତକ ନୁହନ୍ତି ଆଉ କଣ ? ଜୀବନ ଭୟରେ ଲୁଚିବା କଥା; ବୁଝିଲ ଶକୁନ୍ତଳା ! ଠିକ୍ ଗାତ ଭିତରେ ମୂଷା ଭଳି । ବାହାରର କୌଣସି ଉତ୍ତେଜନା ନ ଥିବ । ଜୟ ପରାଜୟ କିମ୍ବା ଲାଭ କ୍ଷତି ଆଶଙ୍କା ନ ଥିବ ! ଦଶଟାବେଳେ ଅଫିସ୍‌କୁ ଯାଅ । କେତେଘଣ୍ଟା ପଙ୍ଖାତଳେ ବସି ପୁଣି ଚାରିଟାବେଳେ ଫେର । ମାସ ଶେଷକୁ ଦରମା ଥୁଆ ! ଟିକିଏ ବି ଧୂଳିମଳି ନାହିଁ । କି ଜୀବନ ଇଏ ?

ଶକୁନ୍ତଳା : ତମର ତେବେ କ'ଣ ଜୀବନରେ ଧୂଳିମଳି ଦରକାର ?

ପ୍ରଭାକର : ଇଏ କ'ଣ ଜୀବନ ? ଯାହାକୁ କବିଙ୍କ ଭାଷାରେ କହନ୍ତି – ବୀରେନ୍ଦ୍ର ବାଞ୍ଛିତ ।

ଶକୁନ୍ତଳା : ଯାଠୁ ବଳି ଆଉ ଆରାମ କାହିଁ ? ବସି ବସି ରୋଜଗାର –

ପ୍ରଭାକର : କମ୍ ଆରାମ ? ଦେଖୁନ କି ମୋ ଆରାମକୁ । ହଜାରେ ମାନ ଅପମାନ ସହି ସାରା ଜୀବନ ଖଟିଲି । ସୂର୍ଯ୍ୟ କେତେବେଳେ ଉଦୟ ହୁଏ, ଅସ୍ତ ହୁଏ ଜାଣିଲିନି । ଏବେ ଦେଖ ଚୁଲି ନାହିଁ କି ଚାଳ ନାହିଁ ।

ଶକୁନ୍ତଳା : କିଏ ତମକୁ ମନାକଲା ଚୁଲି ଚାଳ କରିବାକୁ । ମୁଁ ତ ଦଶ ବର୍ଷ ହେଲା ଲଗେଇଚି । ସହରରେ ସମସ୍ତେ ଘର କରୁଛନ୍ତି । ତମେ ଖଣ୍ଡେ କରି ପକାଅ । ତମେ କ'ଣ ଶୁଣିଲ ?

ପ୍ରଭାକର : ଶୁଣିବାକୁ ବଳଥିଲେ ତ ଶୁଣିବି ?

ଶକୁନ୍ତଳା : କ'ଣ କହିଲ ? ତମର ବଳ ନଥିଲା ? ଆଉ ତମ ଅଫିସର ସାତ ସାନ ଚାକିରିଆମାନେ ଘରଦ୍ୱାର କରିଗଲେ –

ପ୍ରଭାକର :- କେମିତି ଘର କଲେ ଜାଣିଚ, ନା ଖାଲି କାହାର ଘରଟିଏ ଦେଖି ଆଖି ଝଲସି ଯାଉଚି ।

ଶକୁନ୍ତଳା : କେମିତି କଲେ ?

ପ୍ରଭାକର : ଋଣଂ କୃତ୍ୱା ଘୃତଂ ପିବେତ୍ –

ଶକୁନ୍ତଳା : ସେ ଯାହାହେଉ । କିଛି ଗୋଟାଏ କରିବାକୁ ହେଲେ ଧନ ଅପେକ୍ଷା ମନଟା ବେଶି ଦରକାର । ତମର ତ ସବୁବେଳେ ମନର ଅଭାବ ।

ପ୍ରଭାକର : ଠିକ୍ କହିଚ ଶକୁନ୍ତଳା ଠିକ୍ କହିଚ । ସେଇ ତ ହଉଚି ମୋର ଦୁଃଖ, ତମ ମନ ସାଙ୍ଗରେ

ମୋ ମନଟାକୁ କେତେବେଳେ ହେଲେ ଯୋଡ଼ି ପାରିଲିନି । ତମ ମନଟା ତଟୁଘୋଡ଼ା ତ ମୋ ମନଟା ହଡ଼ା ବଳଦ ।

ଶକୁନ୍ତଳା : ସବୁବେଳେ ତ ତମର ଖାଲି ଥଟ୍ଟା ପରିହାସ । ଆଉ କ'ଣ ଜାଣିଚ କି ?

ପ୍ରଭାକର : ଆରେ ଥଟ୍ଟା ପରିହାସ ତମ ସାଙ୍ଗରେ କରିବିନି ତ ଆଉ କରିବି କାହା ସାଙ୍ଗରେ ?

ଶକୁନ୍ତଳା : ହଉ ହେଲା, ମୁଁ ଆଉ କିଛି କହିବିନି । ତମର ଯାହା ଇଚ୍ଛା ତା କର । ମୋତେ କୋଉ କଥାରେ କିଛି ପଚାରିବା ଦରକାର ନାଇଁ ।

ପ୍ରଭାକର : ଆରେ ହଠାତ୍ ଧର୍ମଘଟର ଡାକରା ! ଏହି କି ତୁମର ପ୍ରେମ ଶକୁନ୍ତଳେ ! ଅଗ୍ନାଗ୍ନି ଅରଣ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ ଅସହାୟ କରି ତୁମେ ଛାଡ଼ିଯିବ ଏ ଦୀନ ବୃଦ୍ଧରେ ?

ଶକୁନ୍ତଳା : ତମ ନାଟକ ଦେଖିବାର ସମୟ ନାଇଁ । ମୁଁ ଚାଲିଲି । ତେଣେ ଘରଟାଯାକର କାମ ପଡ଼ିଚି । (ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ)

ପ୍ରଭାକର : ଆରେ ଶୁଣ ଶୁଣ । ସତରେ ରାଗି ଗଲକି ? ମୁଁ କ'ଣ କହୁଚି ସବୁକାମ ଛାଡ଼ି କେବଳ ମୋରି କଥା ବସି ଶୁଣୁଥାଅ ।

ଶକୁନ୍ତଳା : ତେବେ କ'ଣ କହିବ, କହୁନ ।

ପ୍ରଭାକର : ମୋର କହିବାର କଥା ହେଲା, ମୁଁ କାହିଁକି ସହରରେ ଘର କଲିନି –

ଶକୁନ୍ତଳା : କାହିଁକି ?

ପ୍ରଭାକର : ତା'ର ତ ପୁଣି ଗୋଟାଏ କାରଣ ଥିବ । ତୁମେ କିନ୍ତୁ କିଛି କାରଣ ଅନୁସଂଧାନ ନ କରି ଏକାବେଳକେ ଧରି ନେଲ ଯେ ତୁମର ପତିଦେବତା ଅଯୋଗ୍ୟ ଅପଦାର୍ଥ ।

ଶକୁନ୍ତଳା : ମୋତେ ଆଉ କିଛି ଭଲ ଲାଗୁନି । ଏଠି କ'ଣ ସାରାଜୀବନ ଏମିତି ଭଡ଼ାଘରେ ପଡ଼ିଥିବା-

ପ୍ରଭାକର : ସେ କଥା ତ ମୁଁ କହୁନି ।

ଶକୁନ୍ତଳା : ତେବେ ?

ପ୍ରଭାକର : ମୁଁ ଏଇ ଦିନେ ଦି'ଦିନ ଭିତରେ ଗାଁକୁ ଯିବି । ସେଠି କେମିତି ଭଲ ଘରଟିଏ ତିଆରି ହୋଇପାରିବ, ତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବି ।

ଶକୁନ୍ତଳା : ଓଃ କଥାଟା ଯାଇ ଏତେ ଭିତରେ । ସେ କଥା କହୁନ –

ପ୍ରଭାକର : କ'ଣ ମନକୁ ପାଉନି –

ଶକୁନ୍ତଳା : ବେଶ୍ ପାଉଚି, ଖୁବ୍ ପାଉଚି । ଆହାରେ ମୋ ପସନ୍ଦିଆ ମଣିଷ ! ସାରା ଜୀବନ ସହରରେ ରହି ବୁଢ଼ା ବୟସରେ ଦଉଡୁଛନ୍ତି କୁଆଡ଼େ, ନା ଗାଁର ମାଟି କାଦୁଅକୁ ।

ପ୍ରଭାକର : ଗାଁର ମାଟି କାଦୁଅ କାହାକୁ କହୁଚ ? ସେ ତ ପବିତ୍ର ଜନ୍ମମାଟି । ଗାଁର ଗଛଲଟା, ପାଣିପବନଠୁ ବଳି ଆଉ ସୁନ୍ଦର କ'ଣ ଅଛି । ଖୋଲା ଆକାଶ ତଳେ ଶିରି ଶିରି ପବନରେ ଦୋହଲୁଥିବା ସବୁଜ ଧାନକ୍ଷେତ –

ଶକୁନ୍ତଳା : ବାରଣ୍ଡାରୁ ତଳକୁ ଓହ୍ଲେଇଲେ ଆଣ୍ଠୁଏ କାଦୁଅ ପଚାଗନ୍ଧ ।

ପ୍ରଭାକର : କିନ୍ତୁ ସେଇ ପାଣି କାଦୁଅରେ ଘାଣ୍ଟି ହେବାରେ ଯେ କି ଆନନ୍ଦ, କେମିତି ତମକୁ ବୁଝେଇବି ? ପିଲାଦିନର କଥା ମନେ ପଡ଼ିଗଲେ ଏବେ ବି ଛାତିଟା ମୋର କଣ ହୋଇଯାଏ । ନଈରେ ପହଁରିବା, ପୋଖରୀରେ ବୁଡ଼ିବା, ଆମ୍ବତୋଟାରେ ବୁଲି ପବନ ଖାଇବା, ଆମ୍ବ ଝଡ଼େଇବା, ମାଛଧରା, ଫୁଲତୋଳା, ଗୋରୁଗୋଠ, ଡୁଡୁ, ବୋହୂଚୋରୀ, ଯାନିଯାତ, ମେଳଣ –

ଶକୁନ୍ତଳା : ମୁଁ ତ ଦେଖୁଚି ତମେ ଜଣେ ନିର୍ଘାତ କବି ହୋଇପାରିବ । ପଲ୍ଲୀକବି –

ପ୍ରଭାକର : ସତରେ, ସେ ପରିବେଶରେ ରହିଲେ କିଏ ବା କବି ନ ହେବ ? ତୁମେ ଚାଲ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ । ଗାଁର ପ୍ରକୃତିକୁ ପ୍ରାଣଭରି ଉପଭୋଗ କରିବ ।

ଶକୁନ୍ତଳା : ତା ମାନେ ତମ ସାଙ୍ଗରେ ପିଲାହୋଇ ମାଛ ଧରିବି, ବାଗୁଡ଼ି ଖେଳିବି –

ପ୍ରଭାକର : ମୁଁ କ'ଣ ସେଇକଥା କହୁଚି ? ପୁରୁଣା ଖଞ୍ଜାକୁ ଭାଙ୍ଗି ସୁନ୍ଦର ଛୋଟ କୋଠାଘରଟିଏ କରିଦେବା । ବଗିଚାଟେ ରହିବ, ପୋଖରୀଟେ ରହିବ, ଗୁହାଳ ରହିବ । ଇଚ୍ଛା କଲା ମାତ୍ରେ ତଟକା ପନିପରିବା, ଫଳମୂଳ, ମାଛ, ଦୁଧ –

ଶକୁନ୍ତଳା :- ଧୂଳି ଧୂସର ହୋଇ ଲାଗିଯିବା କାମରେ । ଶଗଡ଼ ବୋହିବା, ବେଙ୍ଗଳା ପକେଇବା, ଧାନ ଉଡ଼େଇବା –

ପ୍ରଭାକର : ଆଃ କି ରୋମାଞ୍ଚକର – କ୍ଷେତରୁ ବୁହାହୋଇ ଆସୁଥିବ ଧାନ ବିଡ଼ାମାନ, କେଁ କେଁ ହୋଇ ଚାଲିଥିବ ଶଗଡ଼ ଧୂଳି ଉଡ଼େଇ – ତା ପଛେ ପଛେ –

ଶକୁନ୍ତଳା : ସତରେ ? କ'ଣ ଯେ କହିବି ତମ ବୁଦ୍ଧି କି –

ପ୍ରଭାକର : ସତ କହୁଚି, ସହରରେ ଏ ଧୂଳିଧୂଆଁ ମୋତେ ଆଉ ଭଲ ଲାଗୁନି । ସାରା ଜୀବନ ତ ଏଠି ପେଷି ହୋଇଗଲି । ନର୍ଦ୍ଦମା ଗନ୍ଧ ପଶି ପଶି ନାକ ଭିତରେ ଜମାଟ ବାନ୍ଧିଗଲାଣି । ଗାଡ଼ିର ପେଁ ପାଁ ଶୁଣି ଶୁଣି କାନ ଦି'ଟା ବଧିରା ହୋଇଗଲାଣି । ଆଉ କାହିଁକି ?

ଶକୁନ୍ତଳା : ମୁଁ ଯାହା ଦେଖୁଚି, ରିଟାୟାର କରିବା ପରଠୁ ମୁଣ୍ଡଟା ତମର ଆଉ ଠିକ୍‌ଭାବେ କାମ କରୁନି । ଯେତେସବୁ ପାଗଳାମି –

ପ୍ରଭାକର : ନାଁ ନାଁ ରିଟାୟାର କରିବା ପରଠୁ କାହିଁକି ହେବ ? ଏ ତ ମୋର ବହୁଦିନର ସ୍ୱପ୍ନ । ଜୀବନ ଦୁର୍ବିସହ ହୋଇ ପଡ଼ିଲାବେଳେ ଆଖିରେ ମୋର ନାଚିଯାଏ ସେ ଦିନର ଆବେଗ, ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ –

ନଟବର : (ଡାକି ଡାକି ପଶି ଆସିଲେ) ପ୍ରଭାକର ଭାଇ, ଘରେ ଅଛ ?

ପ୍ରଭାକର : ଆରେ, ନଟ ଯେ –

ନଟବର : ଘର ଭିତରେ ତ ସବୁବେଳେ ପଶିଚ । ବାହାରକୁ ଟିକିଏ ବି ବାହାରୁନ –

ପ୍ରଭାକର : ଆଉ ବାହାରିବା କି ଦର୍କାର । ଘୋଡ଼ାଦୌଡ଼ ସରିଗଲା । ଏଥର ଶାନ୍ତିରେ ବସି ନିଃଶ୍ୱାସ ମାରିବା କଥା ।

ଶକୁନ୍ତଳା : ଶାନ୍ତିରେ ନିଃଶ୍ୱାସ ମାରୁଛନ୍ତି ନା ନଇରେ ପହଁରୁଛନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲୁ ନଟ ।

ନଟବର : ନଇରେ ପହଁରୁଛନ୍ତି ?

ଶକୁନ୍ତଳା : ନଇରେ ନୁହଁମ କୁହୁଡ଼ିରେ । ସକାଳୁ ଯୋଜନା ତିଆରି ଚାଲିଚି ଯେ ଆଉ ଶେଷ ନାଇଁ -

ପଭାକର : କିନ୍ତୁ ଗଭୀର ଦୁଃଖ ଓ ପରିତାପର ବିଷୟ ଯେ ଗୃହକର୍ତ୍ତୀ । ତାହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହନ୍ତି ।

ନଟବର : ତାହାହେଲେ ଏଇଥିରୁ ଜଣାପଡୁଚି ଯେ ଯୋଜନାଟା କେତେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ପ୍ରଭାକର : ହଇରେ ନଟ, ତୁ ମୋ ଆଗରେ ମେଞ୍ଚଡ଼ ଟୋକାଖଣ୍ଡେ । ମୋ ଯୋଜନାର ଗୁରୁତ୍ୱ ବିଚାର କରିବାକୁ ତୋର ମୁଣ୍ଡ ହେଲାଣି ।

ଶକୁନ୍ତଳା : ଆହା ହା- ଯୋଉ ଯୋଜନା ! ତା'ର ପୁଣି ଗୁରୁତ୍ୱ ?

ପ୍ରଭାକର : ହଉ, ତା ହେଲେ ଠିକ୍ ଅଛି । ମୁଁ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ବସିଲି । ମୋର କୋଉ ବିଷୟରେ କିଛି କହିବା ଦରକାର ନାଇଁ । ମିଳିଗଲେ ଏବେ ଛେନାକୁ ଗୁଡ଼ ସାକ୍ଷୀ । ଶାସ୍ତ୍ରକାର କହିଛନ୍ତି ପରା - ଦର୍ଦ୍ଦୁର ଯତ୍ର ବକ୍ତାର ତତ୍ର ମୌନହି ଶୋଭନଂ ।

ଶକୁନ୍ତଳା : ତମେ ଏବେ ମୌନ ରହିବା ହିଁ ଭଲ । ଯେମିତି ମଣିଷ ନା -

ପ୍ରଭାକର : ହଇରେ ନଟ ମୁଁ ତେବେ ତମ ଭଉଣୀଙ୍କ ବିଚାରରେ ମଣିଷ ନୁହେଁ । ମାନେ ଅମଣିଷ । ଏଇୟା ବିଚାର କରି ମୋ ହାତରେ ତମ ଭଉଣୀକି ସମର୍ପି ଦେଇଥିଲ ତ ? କହ ଚୁପ୍ ହୋଇଗଲୁ କାହିଁକି ?

ଶକୁନ୍ତଳା : କିଏ ତମକୁ ପାରିବ ? ମୁଁ ଯାଏ - ନଟ ପାଇଁ କପେ ଚା କରି ନେଇ ଆସେ - (ଚାଲିଗଲେ)

ପ୍ରଭାକର : ବୁଝିଲୁ ନଟ ସହରରେ ରହି ଏଇ ଚା ପିଇପିଇ ଆମର ବୁଦ୍ଧି-ବୃତ୍ତି, ବଳବୟସ ସବୁ ଶେଷ ହୋଇଯାଉଛି । ଏଇ ଗରମ ପାଣିଗୁଡ଼ାକ ପିଇଲେ ଦେହ ତାଜା ହବ କେବେ ?

ନଟବର : ସେ କଥା ଛାଡ଼ । ଆଚ୍ଛା ପ୍ରଭାକର ଭାଇ, କ'ଣ ହେଇଚି ଆଗ କହିଲ ? ଅପା କାହିଁକି ତମ ଉପରେ ଇମିତି ଗରଗର ହଉଚି ?

ପ୍ରଭାକର : ଗର ଗର ହବାର କାରଣ ହଉଚି, ସେ ଚାହାନ୍ତି ଚିରଦିନ ଏଇଠି ସହରବାସିନୀ ହୋଇ ରହିବେ ।

ନଟବର : ଏଥିରେ ଆଉ କ୍ଷତି କ'ଣ ହେଲା ?

ପ୍ରଭାକର : କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ସ୍ୱାମୀ ଚାହାନ୍ତି, ପଲ୍ଲୀର ଶାନ୍ତ ପରିବେଶ ଭିତରେ ଶେଷ ଜୀବନ କଟାଇବାକୁ-

ନଟବର : ସତରେ ପ୍ରଭାକର ଭାଇ, ତମେ ଆଉ ମଣିଷ ହେଲନି - ଅପା ତା'ହେଲେ -

ପ୍ରଭାକର : କ'ଣ ମୋ ବିଚାରଟା ଭୁଲ୍ ?

ନଟବର : ଆଉ କ'ଣ ଠିକ୍ ?

ପ୍ରଭାକର : ଆରେ ତୁ କ'ଣଟା ବୁଝିବୁ ? ତୁ ହେଲୁ ପେଟା ମାଙ୍କଡ଼ ତଟୁଘୋଡ଼ା -

ନଟବର : ଆଉ ତମେ ସବୁ ବୁଝି ପକଉଚ ?

ପ୍ରଭାକର : ମୋ କଥା ଆଗ ଶୁଣ୍ । ସାରା ଜୀବନ ତ ଦୌଡ଼ିଦୌଡ଼ି ଗଧ ପାଲଟି ଯାଇଥିଲି । ଅଫିସ୍ ଭିତରେ ଯିଏ ଯେତେ ଲଦିବ ଲଦ । ଯାହାର ମନ ହଉଚି କାରଣେ ଅକାରଣେ ଦି ପାହାର ଦିଅ, ସବୁ ସହୁଥିଲି । ଏବେ ଯଦି ସେଥିରୁ ମୁକ୍ତି ମିଳିଲା; ଆଉ ପୁଣି କାହିଁକି ଏ ସହର ଜଂଜାଳ ଭିତରେ ପଶିବି ?

ନଟବର : ଅଫିସ୍ ସିନା ତମର ଦୋଷ କଲା, ଆଉ ସହରଟା ତ ଦୋଷ କରିନି ।

ପ୍ରଭାକର : ଏଇ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ପରିବେଶ ଭିତରେ ରହିଲେ ସେ ପୁରୁଣା କଥାଗୁଡ଼ାକ କଣ କେବେ ପାଶୋରି ହୋଇଯିବ ଭାବୁଚୁ ? ତୁ ତ ନୂଆ ନୂଆ ସେ ଭିତରେ ଢୁକିଚୁ । ଏଇକ୍ଷଣି ତୋର ଅଭିଜ୍ଞତା କମ୍ । ପଇଁତିରିଶି ଛତିଶ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା ମୋର । ହଜାରେ ମର୍ଜି ଜଗି ଚଳିଲେ ବି ଉପରିକମାନେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ । ସେମାନେ ବୋଧହୁଏ ଭାବନ୍ତି, କିରାଣୀମାନଙ୍କର ଜନ୍ମ ମୁହଁ ବୁଜି ମେସିନ୍ ଭଳି କାମ କରିଯିବାକୁ, ଆଉ ସେମାନଙ୍କର ଜନ୍ମ ବସିବସି ଆଡ୍‌ଡ଼ା ଦେବାକୁ ।

ନଟବର : ଠିକ୍ କହିଚ ପ୍ରଭାକର ଭାଇ ! ମୋର ବି କେତେ ଅନୁଭବ ହୋଇଗଲାଣି ଏ ଭିତରେ -

ପ୍ରଭାକର : ଉପରିକମାନଙ୍କର ଘନଘନ ତଲବ କଥା କଥାକେ ଫାଇଲ ଫୋପଡ଼ା । ମୁହଁକୁ ଗମ୍ଭୀର କରି ଇମିତି ଭଦ୍ର ଭାଷାରେ ଦି'ପଦ ଚଢ଼େଇ ଦେବେ ଯେ ମର୍ମମୂଳକୁ ଭେଦି ଯାଉଥିବ । ପୁଣି ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ଧରି ପାଖରେ ଠିଆ କରେଇ ରଖିବେ; ଭୁଲରେ ସୁଦ୍ଧା ଟିକିଏ ବସି ଯିବାକୁ ବି କହିବେନି । କାଳେ ସାହେବଙ୍କର ସମ୍ମାନ ହାନି ହେବ ।

ନଟବର : ଅଫିସ ଭିତରେ ଏତେ ୟୁନିୟନ୍, ସଭା ସମିତି ତମ୍ବି ତୋଫାନ ହେଲେ ସେ ପୁରୁଣା ଢାଞ୍ଚାଟା କୋଉଠି ବଦଳୁଚି କହିଲ ? ବାହାରେ ଯେତେ ପାଇକପଣ । ଅଫିସରମାନଙ୍କ ଆଗରେ କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତେ ଚୁପ୍ । ଯେମିତି ନିରୀହ ମେଷ ଶାବକ ।

ପ୍ରଭାକର : କିଏ ବଦଳେଇବ ? ସମସ୍ତେ ତ ସେଇ ଏକା ଲାଉର ମଂଜି । ଯୋଉ କିରାଣୀମାନେ ପ୍ରମୋସନ ପାଇ ଶେଷରେ ଅଫିସର ହେଉଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟବହାର ତ ଆହୁରି ଉତ୍କଟ । ଧରାକୁ ସରା ମନେ କରୁଥାନ୍ତି ସେମାନେ । ପଛ କଥା ଆଉ ମନେ ପଡୁଛି କି ?

ନଟବର : ଏଥିପାଇଁ ରୀତିମତ ଗୋଟାଏ ଆନ୍ଦୋଳନ ହେବା ଦରକାର ।

ପ୍ରଭାକର : ସେଇ ଆନ୍ଦୋଳନ ତ ସବୁ ବିଭ୍ରାଟର ମୂଳ । ସତ କହିଲୁ, ଅଫିସରେ କାହା ସାଙ୍ଗରେ କାହାର ମନ ମେଳ ଅଛି ? ହଜାରେ ବାଦ ଛେଦ ଈର୍ଷା ଅହଙ୍କାର । ଆଉ ଖଚ କୁହା, ଚୁଗୁଲିଆ ମାନଙ୍କର ତ ସବୁବେଳେ ପୁଅବାର । ଏସବୁ କାଇଁକି ହଉଚି କହୁନୁ ?

ନଟବର : କାଇଁକି ?

ପ୍ରଭାକର : ଏଇ ତମ ୟୁନିୟନ, ଆନ୍ଦୋଳନ, ନେତୃତ୍ୱ - ଏଇଥିପାଇଁ । ଏଣେ ଗରମାଗରମ ବକ୍ତୃତା ଝାଡ଼ିଦେଇ, ତେଣେ ଅଫିସର ଆଗରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ନାଁରେ ଖଚମିଛ କହି ତେଲ ମାଲିସ୍ କରିବା ପେଶା ହୋଇଚି । ଫାଇଲ୍‌ରେ ଗୋଟାଏ ଗାର ନ ପକେଇଲେ ସେମାନଙ୍କୁ କେହି କହିବାକୁ ନାହିଁ ।

ନଟବର - ଠିକ୍ କଥା କହିଚ ପ୍ରଭାକର ଭାଇ । ହେଲେ ସେଇ ଅଭିମାନରେ ତମେ -

ପ୍ରଭାକର : ମୋତେ ଆଉ କିଛି କହନା । ବହୁତ ଭୋଗିଚିରେ ନଟ । ଦୁଃଖ ଆତ୍ମଗ୍ଳାନିରେ ରାତି ରାତି ଶୋଇପାରିନି । ସଚ୍ଚୋଟ ଆଉ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପରାୟଣ ହେବାର ବହୁତ ପୁରସ୍କାର ପାଇଗଲି ।

ନଟବର : କାଇଁକି ତମେ ସାଧୁବାବା ହୋଇ ବସିଥିଲ କି ? ଏ ଯୁଗ ତ ହେଉଛି ଲାଞ୍ଚ ମିଛ, ଖୋସାମତି, ମରାମତିର ଯୁଗ । ଏଇ ଦେଖୁନ, କେତେ କିଏ କିଛି ଯୋଗ୍ୟତା ନ ଥାଇ ବି ତମକୁ ଟପି ଖପାଖପ୍ ଉପରକୁ ଉଠିଗଲେ । ତମେ ଅଟକେଇ ପାରିଲ ନା ନିଜ ପାଇଁ କିଛି କରିପାରିଲ ? ତମ କଥା କିଏ ଶୁଣିଲା କି ?

ପ୍ରଭାକର : ଖୋସାମତି କରିବାକୁ ଯାଇ କେତେ ହୀନସ୍ତରକୁ ସେମାନେ ଖସି ପାରନ୍ତି, ତୁ ଭାବି ପାରିବୁନି । ଛାଡ଼, ଏ ସବୁକୁ ରୋକିବ କିଏ ସମସ୍ତେ ତ ଏଇଟାକୁ ଏକମାତ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୋଲି ମନେ କରୁଛନ୍ତି ।

ନଟବର : ଅଫିସ୍ କାମଟା ହେଲା ଗୌଣ । ଖୋସାମତି କରି ଅଫିସରକୁ ମନେଇ ରଖି ପାରିଲେ ଏଣେ ତମେ କିଳାପୋତେଇ କର, ଅଫିସକୁ ନ ଆସ, ଯାହା ଇଚ୍ଛା ତା କର, କେହି କିଛି କହିବେନି । ଖାଲି ସେମାନଙ୍କୁ ଭାଗ ଦେଲେ ହେଲା । ତମ ପାଇଁ ସାମାନ୍ୟ ଭୟ ନାଇଁ କି ବିପଦ ନାଇଁ । ଦେଖୁନ, ଭୀମବାବୁଙ୍କର କେତେ ବଡ଼ କୋଠା । ତମଠୁ ଜୁନିୟର ପରା ସିଏ । ଆଉ ତମେ ଏବେ ଚାଲିଛ ବାନପ୍ରସ୍ଥ ଆଶ୍ରମକୁ ।

ପ୍ରଭାକର : ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ମୋର ଦୟା ହୁଏ । ମୁଁ ଯଦି ସେଇ ପାଞ୍ଚଜଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଜଣେ ହୋଇଥାନ୍ତି, ତୁ ହୁଏତ ଆସି ନ ଥା'ନ୍ତୁ ମୋତେ ସହାନୁଭୂତି ଜଣାଇବାକୁ । ନଈର ଗୋଟିଏ ସୁଅରେ ଭାସି ଯିବାକୁ କ'ଣ ସମସ୍ତଙ୍କର ଜନ୍ମ ? ସୁଅ ମୁହଁରୁ ନିବର୍ତ୍ତି ଯିଏ ବାଟରେ ଠିଆ ହୋଇଗଲା, ତା ଜୀବନଟା ବିଫଳ ହୋଇଗଲା ବୋଲି ହୁଏତ ଅନେକ କହିପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କେତେଜଣ ସାର୍ଥକ ବୋଲି କହିବେ ତ ! ମୁଁ ନିଜେ ଅନ୍ତତଃ ଆତ୍ମପ୍ରସାଦ ଲାଭ କରି ପାରିବି ତ !

ନଟବର : ଏ କେବଳ ତମ ନିଜର ବା ତମଭଳି କେତେଜଣଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ହୋଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ସାମାଜିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଯାଠାରୁ ବହୁତ ଦୂରରେ । ଆଜିକାଲି ଭଲ ମଣିଷଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ ଦଉଚି କିଏ ? ଯିଏ କୋଠାବାଡ଼ି କରିପାରିଲା, ଗାଡ଼ି ଚଢ଼ି ପାରିଲା, ତାକୁ ହିଁ ଲୋକେ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ କହୁଛନ୍ତି । କିଏ କୋଉ ବାଟରେ ଟଙ୍କା ଆଣୁଚି, ସେ କଥା ତ କେହି ପଚାରୁ ନାହାନ୍ତି ।

ପ୍ରଭାକର : ତା ହେଲେ ନଟ ! ତୁ କହିବାକୁ ଚାହୁଁଚୁ ସମାଜରେ କଳାବଜାରୀ ମୁନାଫାଖୋର, ଶୋଷକ ଶ୍ରେଣୀର ଯିଏ ଯେତେ ଅଛନ୍ତି, ସମସ୍ତେ ସମ୍ମାନିତ । ଆଉ ଅନ୍ୟମାନେ ଘୃଣା ଓ ଅବଜ୍ଞାର ପାତ୍ର ।

ନଟବର : ସେ କଥା ମୁଁ ଆଉ କଣ କହିବି ? ତମେ ନିଜେ ଅନୁଭବ କରୁ ନଥିବ । ଯେ-

ପ୍ରଭାକର : ସାମାଜିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ କ'ଣ ଏତେ ତଳକୁ ଖସି ଆସିଚି । ନୀତିବାନ୍ ଲୋକଙ୍କୁ କେହି ଭଲ ବୋଲି କହୁନାହାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି କାହାର ସହାନୁଭୂତି ନାଇଁ ।

ନଟବର : ହଁ ଅଛି । ସହାନୁଭୂତି ନାହିଁ କାହିଁକି ? ଯେମିତି ଅନ୍ଧ ଭିକାରୀଟିଏ ରାସ୍ତାରେ ଝୁଣ୍ଟିପଡ଼ି ଲହୁ ଲୁହାଣ ହୋଇଗଲେ ଆମେ ସହାନୁଭୂତି ଦେଖେଇ ଥାଉ ।

ପ୍ରଭାକର : ତୋ ଯୁକ୍ତି ସବୁକୁ ମୁଁ ବୁଝିବି ବୁଝି ପାରୁନିରେ । ତୁ ହେଲୁ ଆଜିକ ପିଲା । ଉପର ବରଡ଼ା । ତମେମାନେ ଦେଖୁଛ ସମାଜର ବାହାର ରୂପଟା ସୂକ୍ଷ୍ମଭାବରେ ନିରେଖି ଦେଖିବାର ଶକ୍ତି ତମମାନଙ୍କର ନାହିଁ ।

ନଟବର : କିନ୍ତୁ ଯାହା କହ ପ୍ରଭାକର ଭାଇ ! ତମେ ଯୋଉ ଜିନିଷଟାକୁ ସ୍ୱପ୍ନର ଅଞ୍ଜନମଖା ଆଖିରେ ଦେଖୁଚ ଆମେ ଦେଖୁଚୁ - ତାକୁ ସାଦା ଚମ ଆଖିରେ ଆମରି ଆଖିରେ ଦେଖିଲେ ସିନା ।

ପ୍ରଭାକର : ତା ହେଲେ ତୁ କ'ଣ କହୁଚୁ ।

ନଟବର : କହୁଚି ତୁମେ ସନ୍ନ୍ୟାସବ୍ରତ ଗ୍ରହଣ ନ କରି ଏଇ ସହରରେ ଘରଦ୍ୱାର କରି ରହ । ଛୋଟ ଘରଟିଏ ହେଉ ପଛେ । ଏଠି ସବୁ ପ୍ରକାର ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ମିଳିବ । ଆନନ୍ଦରେ ଦିନଗୁଡ଼ାକ କଟିଯିବ ।

ପ୍ରଭାକର : ମୋ ମନକୁ ତ ମୁଁ ବୁଝେଇ ପାରୁନି । ସହରର ଏ ବିଷାକ୍ତ ପରିବେଶରେ କଣ ମଣିଷ ବଞ୍ଚିପାରେ ? ସହରର ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ତ ଖାଲି ବିଷାକ୍ତ ନୁହେଁ ବେଶି ବିଷାକ୍ତ ହେଉଛି ଏଠାକାର ମଣିଷର ମନ । ଯେତେ କୂଟ, କପଟତା, ଅନ୍ୟାୟ, ଅବିଚାର ସବୁ ଏଇ ସହରରେ । ମୋର ଶ୍ୱାସରୁଦ୍ଧ ହୋଇଯାଏ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ । ସେତେବେଳେ ସିନା ଉପାୟ ନଥିଲା ବୋଲି-

ନଟବର : ଆଉ ତମେ ଭାବୁଚ ମଫସଲଟା ଭାରୀ ଶାନ୍ତ, ସୁନ୍ଦର, ଲୋକଗୁଡ଼ାକ ବଡ଼ ସରଳ, ମାଛିକୁ ମ ବୋଲି କହିବା ଜାଣନ୍ତିନି ।

ପ୍ରଭାକର : ଆରେ ଜଣେ ଅଧେ ଖରାପ ଲୋକ ଥାଇ ପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସାଧାରଣ ଭାବରେ ଦେଖିଲେ ଲୋକଗୁଡ଼ାକ ବଡ଼ ନିରୀହ, ସରଳ । ଏତେ ଛନ୍ଦ କପଟ ଭିତରେ ନ ଥାନ୍ତି । ଭଲକୁ ଭଲ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରିବା ଗୁଣଟି ଅନ୍ତତଃ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଅଛି ।

ନଟବର : ପୁଣି କୁହୁଡ଼ିରେ ପହଁରିଲ ପ୍ରଭାକର ଭାଇ । ତମଠୁ ବୟସରେ ବହୁତ ସାନ ହେଲେ ବି ମୁଁ ଯେମିତି ସଂସାରକୁ ଦେଖିପାରିଚି, ତମେ ଦେଖିନା । ମୋ କଥା ମାନି ଏଇଠି ରହିଯାଅ । ଅଯଥା ମୁଣ୍ଡ ଖରାପ କରନି ।

ପ୍ରଭାକର : ମୋ ମୁଣ୍ଡଟା କଣ କେରାଣ୍ଡି ମାଛର ମୁଣ୍ଡ ବୋଲି ଭାବିଲୁ କି ? ଅପେକ୍ଷା କର ଦେଖିବୁ, ମୋ ସ୍ୱପ୍ନଟା ସଫଳ ହେଉଛି କି ନାହିଁ ।

ନଟବର : ଠିକ୍ ଅଛି । ଆଚ୍ଛା ମୁଁ ଯାଏ ତେବେ । (ପ୍ରସ୍ଥାନ)

ପ୍ରଭାକର : ଆହେ, ବଜାରକୁ ଯିବାକୁ କହୁଥିଲ ପରା । ପୁଣି ଗଲ କୁଆଡ଼େ ? ଏଠି ଥିଲାଯାଏଁ ତ ଏ ଦଶାରୁ ମୁକ୍ତି ନାହିଁ । ଦିଅ, ଦିଅ ବ୍ୟାଗ୍ ଖଣ୍ଡକ । (ଦୁଇଜଣ ଯୁବକ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ)

ମହେନ୍ଦ୍ର : ଆଜ୍ଞା, ଆମେ ଆସିଥିଲୁ ।

ପ୍ରଭାକର : ଆରେ, ମହେନ୍ଦ୍ର, ସୁଧୀର । ତମେମାନେ ! ବସ ବସ । ବଡ଼ ଆନନ୍ଦର କଥା । ମୁଁ ତ ଆଶା କରି ନ ଥିଲି ରିଟାୟାର କରିବା ପରେ ଆଉ ତମମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କେବେ ଦେଖାହେବ ବୋଲି ।

ମହେନ୍ଦ୍ର : ଯେତେ ଯାହାହେଲେ ଆମେ କଣ ଆପଣଙ୍କୁ ଭୁଲି ପାରିବୁ ? ଆଉ ଆପଣ କେମିତି ଅଛନ୍ତି ?

ପ୍ରଭାକର : ମୋ କଥା କଣ ପଚାରୁଚ ? ଏଇତ ଦେଖୁଚ । ସକାଳୁ ସନ୍ଧ୍ୟାଯାଏ ଘରେ ବସିଚି; କଣ ଆଉ କରିବି ?

ମହେନ୍ଦ୍ର : ବସି ବସି ତ ବଡ଼ ବିରକ୍ତ ଲାଗୁଥିବ; ସାରାଦିନ ନିଜକୁ କାମ ଭିତରେ ଡୁବେଇ ରଖୁଥିବା ଲୋକ ପାଇଁ ତ ଏ ଗୋଟାଏ ଦଣ୍ଡ ।

ପ୍ରଭାକର : ନାଇଁ ମୁଁ ସେମିତି ଭାବୁନି ଯେ - ଏମିତି ଅଫିସ୍ ସମୟ ହେଲେ ଅଫିସ କଥା ମନେ ପଡ଼େ । ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁ ଦେଖାଯାଏ ।

ସୁଧୀର : ବଡ଼ କଷ୍ଟ ଲାଗୁଥିବ ଆଜ୍ଞା । ଏତେ ଦିନର ସମ୍ପର୍କ । ସହଜରେ ମାୟା ଛାଡ଼ିବ ?

ପ୍ରଭାକର : ମାୟା ତ ଛାଡ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆଉ ଉପାୟ କଣ ? ତେବେ ସେ ଗୋଟାଏ ଜୀବନ, ଇଏ ଗୋଟାଏ ଜୀବନ । ଗୋଟିଏ ଜୀବନରେ ଘୋର କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତତା, ଆଉ ଗୋଟିଏ ଜୀବନରେ ଅଖଣ୍ଡ ଶାନ୍ତି ।

ସୁଧୀର : ହଁ ତା ନୁହେଁ ଆଉ କଣ ? ତୁମେମାନେ ଭାବୁଥିବ, ବର୍ତ୍ତମାନର ଏ ଜୀବନ ମୋ ପାଇଁ ଏକ ନିର୍ବାସନ । ମୋତେ ଯେମିତି ମୋର ଗୋଷ୍ଠୀ, ପରିସର ଭିତରୁ ଜୋର୍ କରି ବାହାର କରି ଦିଆଯାଇଚି । କିନ୍ତୁ ତା ନୁହେଁ । ମୁଁ ବରଂ ଭାବୁଚି ଗୋଟାଏ ବନ୍ଦୀଶାଳାରୁ ମୋତେ ମୁକ୍ତି ମିଳିଚି ।

ମହେନ୍ଦ୍ର : ହଁ ବନ୍ଦୀଶାଳା । ବନ୍ଦୀଶାଳା ଛଡ଼ା ଆଉ କଣ ? ଅନ୍ନ ଚିନ୍ତା ନଥିଲେ କିଏ ନିଜକୁ ସେ ଭିତରେ ଭର୍ତ୍ତି କରିଥାନ୍ତା ?

ପ୍ରଭାକର : ଠିକ୍ କହିଚ ମହେନ୍ଦ୍ର, ଠିକ୍ କହିଚ ।

ମହେନ୍ଦ୍ର : ଯାହା କହନ୍ତୁ, ଜୀବନ ନାହିଁ ସେଠି ।

ପ୍ରଭାକର : ଜୀବନ ବା ରହିବ କେମିତି ? ଅଫିସ୍ ଭିତରେ କିଏ କାହାର ? ସମସ୍ତେ ଯେମିତି ଜଣେ ଜଣେ ଅପରିଚିତ ଲୋକ ।

ସୁଧୀର : କାହାପ୍ରତି ତ କାହାରି ଆନ୍ତରିକତା ନାଇଁ । ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥ ନେଇ ବ୍ୟସ୍ତ । ଆତ୍ମଚିନ୍ତା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ଚିନ୍ତା ନାହିଁ । ଆଉ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ବାଧାପଡ଼ିଲେ -

ପ୍ରଭାକର : ନିଜର ପରମ ବନ୍ଧୁର ଗଳାରେ ଛୁରୀ ଦେଇଦେବାକୁ ବି କେହି ପଛେଇ ଯିବେନି ।

ମହେନ୍ଦ୍ର : ସେ ତ ଆପଣ ଅଙ୍ଗେ ନିଭେଇଛନ୍ତି । ଆଉ ଆମେ କହିବୁ କଣ ? ଏଇ ଆପଣଙ୍କ କଥା ଦେଖୁ ନାହାନ୍ତି । ଆପଣ ଦି ଦିନ ହେଲା ରିଟାୟାର କଲେ । କାଇଁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଡ଼ବାବୁମାନଙ୍କର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲାନି । ଆପଣଙ୍କର ଯେ ନିତାନ୍ତ ଗୋଟାଏ ବିଦାୟ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ହେବା ଉଚିତ୍ । ସେ କଥା କିଏ ଭାବୁଚି ?

ପ୍ରଭାକର : ନାଇଁ ନାଇଁ ମୋର କିଛି ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଦରକାର ନାଇଁ । ମୋର ଚାକିରୀ ସରିଲା, ମୁଁ ଅଫିସ୍ ଯିବା ବନ୍ଦ କଲି । ଏଥିରେ ଆଉ ବିଦାୟ କଣ ?

ସୁଧୀର : ସେ କଥା କହିଲେ ହବ ଆଜ୍ଞା । ଆପଣଙ୍କ ଭଳି କେତେ ଜଣ ଅଛନ୍ତି ଅଫିସରେ? ଆପଣଙ୍କଠୁ ଯୋଉ ସ୍ନେହ ସହାନୁଭୂତି ପାଇଛୁ, ତା କ'ଣ ଜୀବନରେ ଭୁଲି ହବ?

ମହେନ୍ଦ୍ର : ଆପଣଙ୍କ ପରି ସଚ୍ଚୋଟ କର୍ମଚାରୀ ଆଜିକାଲି ଯୁଗରେ କାହାନ୍ତି ? ଆପଣଙ୍କ ସମାନ ପଦରେ ଆମେ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଖୁନୁ, କଣ କରୁଛନ୍ତି ସେମାନେ ?

ପ୍ରଭାକର : କାଇଁକି ଅଯଥା ପ୍ରଶଂସା କରୁଚ ମହେନ୍ଦ୍ର । ମୋର ଯାହା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତା ମୁଁ କରିଚି । ଯାହା ଅକର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୋଲି ଭାବିଚି କରିନି ।

ସୁଧୀର : ଆଜିକାଲି ଆଜ୍ଞା ଭଲ ଲୋକଙ୍କର ସ୍ଥାନ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଭାକର : କେବେ ଆଉ ଥିଲା ? ଆମ ସମୟରେ ତ ଆମେ ଠିକ୍ ଏଇ କଥା କହୁଥିଲୁ ।

ମହେନ୍ଦ୍ର : ହେଲେ ଭଲ ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ତ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଛି । ହୁଏତ ଚାକିରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନେ ଉପରକୁ ଉଠି ପାରନ୍ତିନି ।

ସୁଧୀର : ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତି କାହାର ସାମାନ୍ୟ ଅଶ୍ରଦ୍ଧା ଅଛି ? ଆପଣ ଚାଲି ଆସିଲେ, କିନ୍ତୁ ଆମେ ଆପଣଙ୍କୁ ଝୁରୁଛୁ ନା ! ଏମିତି ସାରା ଜୀବନ ଝୁରୁଥିବୁ ।

ମହେନ୍ଦ୍ର : ସେଇଥିପାଇଁ ତ ଆମେ ଆପଣଙ୍କର ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନାର ଆୟୋଜନରେ ଲାଗିପଡ଼ିଛୁ ।

ପ୍ରଭାକର : ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ?

ମହେନ୍ଦ୍ର : ହଁ ଆଜ୍ଞା, ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା । ବିଦାୟ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ।

ସୁଧୀର : ଯେଉଁମାନେ ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରତି ଈର୍ଷାନ୍ୱିତ ଥିଲେ ସେମାନେ ହୁଏତ ସହଯୋଗ କରୁନାହାନ୍ତି । ତା ବୋଲି ଆମେ ତ ଆଉ ଚୁପ୍‌ଚାପ ବସି ପାରିବୁ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଭାକର : ନାଁ, ନାଁ, ତୁମେମାନେ ଏ ସବୁ ଆୟୋଜନ କରନି । ମୋତେ ପୁଣି ଅଫିସ୍‌କୁ ଯାଇ ବିଦାୟ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ନେବାକୁ ଖରାପ ଲାଗିବ । ମୋର ଆଉ ବିଦାୟ କ'ଣ ହେଲା ? ହେଇ ତ ତୁମେମାନେ ଆସୁଛ, ଯାଉଛ । ସେଇ ସଂପର୍କ ତ ସେମିତି ଅଛି । ମୋ ସହିତ ସଂପର୍କ ତୁଟେଇ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛ କାହିଁକି ?

ମହେନ୍ଦ୍ର : ଆମେ ଅନୁରୋଧ କରୁଛୁ, ଆପଣ ମନା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । କିଛି ଗୋଟାଏ କରି ନପାରିଲେ ଆମ ମନରେ ଆଘାତ ଲାଗିବ । ଆମ ପ୍ରତି ଆପଣଙ୍କର ଯଦି ସାମାନ୍ୟ ସ୍ନେହ ଥାଏ -

ପ୍ରଭାକର : ଆରେ ଏମିତି କାଇଁକି ଭାବୁଚ ? ତୁମେମାନେ ମୋର ସାନଭାଇ ଭଳି, ପୁଅ ଭଳି । ତୁମମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ତ ସବୁଦିନ ସ୍ନେହଶ୍ରଦ୍ଧା ରହିବ ।

ସୁଧୀର : ତେବେ ଆପଣ ଜବାବ ଦିଅନ୍ତୁ, ଆମର ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଗ୍ରହଣ କରିବେ ।

ପ୍ରଭାକର : ହଉ, ହେଲା । ଗ୍ରହଣ କରିବି । ଆଉ କଣ ? ନକରି ଉପାୟ କାହିଁ ?

ମହେନ୍ଦ୍ର : ଏତିକି ତ ଆମେ ଚାହିଁଥିଲୁ । ଏତିକିରେ ଆମର ଆନନ୍ଦ । ଦିନଟିଏ ଅନ୍ତତଃ ଆପଣଙ୍କର ଗୁଣଗାନ କରି ପାରିଲେ ପ୍ରାଣରେ ବଡ଼ ସନ୍ତୋଷ ଆସିବ ।

ସୁଧୀର : ଦେଖିବନି ଆଜ୍ଞା, ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଏମିତି ଗୋଟାଏ ମାନପତ୍ର ଲେଖା ହେବ ଯେ ସେମିତି ମାନପତ୍ର ଆଉ କାହାପାଇଁ କେବେ ଲେଖା ହୋଇ ନଥିବ ।

ମହେନ୍ଦ୍ର : ଆଚ୍ଛା ସୁଧୀର, ସେସବୁ କଥା ଛାଡ଼ । ସାରେ ତ ରାଜି ହୋଇଛନ୍ତି ଆଉ ଚିନ୍ତା କଣ ? ଏଥର ଜୋରଦାର ଆମ କାମରେ ଲାଗିଯିବା ।

ପ୍ରଭାକର : କିନ୍ତୁ ମହେନ୍ଦ୍ର ତୁମେମାନେ ବାଧ କରୁଛ ବୋଲି ମୁଁ ନାଁ କହିପାରୁନି । କିନ୍ତୁ ଏଥିରେ ମୋର ଆତ୍ମା ନାହିଁ । ଅଫିସରେ କେତେ ଜଣ ଯଦି ଏଥିରେ ଆଗ୍ରହୀ ନୁହନ୍ତି, ତାହେଲେ ତୁମେ ମାନେ ଅଯଥା -

ମହେନ୍ଦ୍ର : କିଏ ପଚାରୁଚି ସେମାନଙ୍କୁ ? ସେମାନେ ନିଜ କଥା ଛଡ଼ା ତ ଆଉ କିଛି ଭାବିପାରନ୍ତିନି । ନିଜେ ଭଲ ତ ଦୁନିଆଁ ଭଲ । ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ ମଣିଷତ୍ୱକୁ ବିସର୍ଜନ ଦେଇଛନ୍ତି ସେମାନେ । ସେଥିପାଇଁ ଆମେ କୌଣସି କାମରେ ସେମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ଚାହିଁନୁ । ଅଯଥା କାହିଁକି ମୁହଁ ସାରିବାକୁ ଯିବୁ ?

ସୁଧୀର : ଉତ୍ସବଟା ଟିକିଏ ଜାକଜମକରେ ହୋଇଗଲେ ସେମାନେ ବଳେ ବଳେ ଥଣ୍ଡା ପଡ଼ିଯିବେ ଯେ । ସେମାନେ ଭାବୁଛନ୍ତି, ଯେମିତି ସେମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି କିଛି କାମ ହୋଇ ପାରିବନି । ଦେଖିବା ଆମର ଯାହା ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଅସୁବିଧା ଅଛି । ନ ହେଲେ -

ପ୍ରଭାକର : କି ଅସୁବିଧା ?

ସୁଧୀର : ଅସୁବିଧା କ'ଣ କି ଆଜ୍ଞା, ଏଇ ଟିକିଏ ପଇସା ପତ୍ର ଅସୁବିଧା । ଅଫିସରୁ ଚାନ୍ଦା ତ ବେଶୀ ଆଦାୟ ହୋଇପାରୁନି । ଆମେ ତେବେ ପ୍ରାଣପଣେ ଲାଗିଚୁ ଚାନ୍ଦା ଆଦାୟରେ -

ମହେନ୍ଦ୍ର : ଆଜିକାଲି ଲୋକଙ୍କ କଥା ତ ଜାଣନ୍ତି । ହାତରୁ ଗୋଟେ ପଇସା ଛାଡ଼ିବାକୁ ବି ନାରାଜ । ଚାନ୍ଦା ମାଗିବାକୁ ଗଲେ ନାନା କଥା ବତାଉଛନ୍ତି । କାଲି ଦେବି, ପରଦିନ ଦେବି କହୁଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଭାକର : କାହିଁକି ତୁମେମାନେ ଏ ଅଡୁଆରେ ପଶୁଚ ?

ସୁଧୀର : ଆପଣ ବ୍ୟସ୍ତ ହେବେନି ଆଜ୍ଞା । ଆମେ ଯୋଉ କାମରେ ହାତ ଦେଇଚୁ, ସେ କାମ ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ କରିବୁ ହିଁ କରିବୁ । ହଜାରେ କଷ୍ଟ ପଡ଼ିଲେ ବି ଛାଡ଼ି ଦେବାର ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ । ତେବେ ମୁଁ କ'ଣ କହୁଥିଲି କି -

ପ୍ରଭାକର : କଣ ?

ମହେନ୍ଦ୍ର : (ସୁଧୀର ଟିକିଏ ନୀରବ ହେବା ଦେଖି) କହୁନୁ । ଚୁପ୍‌ଚାପ ଠିଆ ହେଲୁ କାହିଁକି ?

ସୁଧୀର : ଆଜ୍ଞା, ଆପଣ ଟଙ୍କା ପାଁଶଟା ଦେଇଥା'ନ୍ତୁ । ଆମେ ଯେମିତି ହେଲେ ସବୁ ଯୋଗାଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କରି ଚଳାଇନବୁ ।

ପ୍ରଭାକର : ଟଙ୍କା ? ମୋରି ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ପାଇଁ ମୋତେ ହିଁ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ -

ସୁଧୀର : ଅସୁବିଧା ଅଛି ବୋଲି -

ପ୍ରଭାକର : ଏଭଳି ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନାର ମୂଲ୍ୟ କଣ ?

ମହେନ୍ଦ୍ର : ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ କେମିତି କହୁଛନ୍ତି ? ଆପଣ କ'ଣ ଭାବୁଛନ୍ତି, ଯୋଉମାନେ ପଇସା ଦେଉନାହାନ୍ତି, ସେମାନେ ସହଯୋଗ କରିବେ ନାହିଁ ? ନିଶ୍ଚୟ କରିବେ ।

ସୁଧୀର : ସାରା ଅଫିସ୍ ଚମତ୍କୃତ ହୋଇଯିବ । ଯେତେବେଳେ ଖବର କାଗଜରେ ଏ ସମ୍ବାଦଟା ବାହାରିଯିବ, ଆପଣଙ୍କ ଇମେଜ୍‌ଟା କେମିତି ବଢ଼ିଯିବ ଦେଖିବେ । ବିରୋଧୀମାନେ ଶେଷରେ ଅନୁତାପ କରିବେ ।

ପ୍ରଭାକର : ତା'ହେଲେ ତୁମେମାନେ କହୁଛ, ମୁଁ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା କିଣିବି ?

ସୁଧୀର : ନା ନା, ଏ କି କଥା କହୁଛନ୍ତି ଆପଣ ? ଯୋଉ ଲୋକ ପଛରେ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଗୋଡ଼େଇ ଯିବା କଥା, ସେ ଲୋକ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା କିଣିବ ? ତେବେ ଆଜିକାଲି ଏ ଆପଣାସୁଖୀ ଲୋକଙ୍କ ଯୋଗୁଁ କିଛି ହୋଇପାରୁନି । ତେଣୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜର ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଯୋଗାଡ଼ କରୁଛନ୍ତି । କ'ଣ ଆଉ କରାଯିବ ?

ମହେନ୍ଦ୍ର : ଏଇ ତ ଛ ମାସ ତଳେ ଜୀବନବାବୁ ରିଟାୟାର୍ କଲେ । ଆପଣ ହୁଏତ ଜାଣି ନଥିବେ ତାଙ୍କ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ପାଇଁ ସେ ହଜାରେ ଟଙ୍କା ଦେଇଥିଲେ । ଏଇଟାରେ କିଛି ଭାବିବାର ନାହିଁ । ଆଜିକାଲି ତ ଏମିତି ପ୍ରାୟ ସବୁଠି ହେଉଚି ।

ପ୍ରଭାକର : ତୁମେମାନେ ମୋତେ କ୍ଷମା କର । ମୋର ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଆୟୋଜନ ଏତିକିରେ ବନ୍ଦ ଥାଉ । ସତରେ ମୁଁ ଆନ୍ତରିକ ଭାବେ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଚାହେଁନି ।

ମହେନ୍ଦ୍ର : ନାଁ, ନାଁ, ଆପଣ ଏପରି କହନ୍ତୁନି । ଯଦି ଟଙ୍କା ନାହିଁ, ତେବେ ଆମେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଚଳେଇ ନେବୁ । କିନ୍ତୁ -

ପ୍ରଭାକର : ଆଉ ମୋତେ ସେ ଆଡ଼କୁ ଟାଣନି ମହେନ୍ଦ୍ର । ଅଫିସରେ ମୋର ଯାହା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମୁଁ କରିଛି । ଏବେ ବୟସ ହୋଇଗଲା, ରିଟାୟାର କଲି । ଏଥିପାଇଁ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା କି ଦରକାର ? ଗୁଡ଼ାଏ ପ୍ରାଣହୀନ ମିଥ୍ୟା ପ୍ରଶଂସାରେ ଆତ୍ମପ୍ରସାଦ ଲାଭ କରିବାକୁ ମୁଁ ଚାହୁଁନି ।

ମହେନ୍ଦ୍ର : ଟିକିଏ ଶୁଣନ୍ତୁ -

ପ୍ରଭାକର : ନା, ନା, ମୋର ଆଉ କିଛି ଶୁଣିବାର ନାହିଁ । ସହରର ଏ କୃତ୍ରିମ ଜୀବନରେ ମୁଁ ଅତିଷ୍ଠ ହୋଇ ପଡ଼ିଲିଣି । ବଡ଼ କ୍ଳାନ୍ତ ମୁଁ -

ସୁଧୀର : ଆପଣ ଶେଷରେ ଏମିତି କହିବେ ବୋଲି -

ପ୍ରଭାକର : ନାଁ,ମୁଁ ମୋର ଶେଷ କଥା କହିସାରିଛି । ତୁମେମାନେ ଯାଅ । ମୁଁ ହାତ ଯୋଡୁଚି । ତୁମେମାନେ ଯାଅ । ଏ ବିଷୟରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ବି ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହେଁ ।

ସୁଧୀର : ଠିକ୍ ଅଛି । ଆମେ ଆସୁଚୁ ତେବେ । (ଦୁହିଁଙ୍କର ପ୍ରସ୍ଥାନ)

ପ୍ରଭାକର : ଏଇ ହେଉଚି ସହରୀ ଜୀବନ ! ନିଜେ ଯୋଗାଡ଼ କରି ନିଜର ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା କର, ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ବାହାରେ ଆଡ଼ମ୍ବର ଦେଖାଅ । ହାୟରେ ହତଭାଗା ସଭ୍ୟତା !

(ଶକୁନ୍ତଳା ଦୌଡ଼ି ଆସିଲେ ।)

ଶକୁନ୍ତଳା : କ'ଣ ହେଲା କି ? ସେମାନଙ୍କୁ କଣ ପାଟିତୁଣ୍ଡ କରି ବିଦା କରିଦେଲ । ଆଉ ତୁମେ ଶୂନ୍ୟକୁ ଚାହିଁ ପାଗଳ ଭଳି ପ୍ରଳାପ କରୁଛ ?

ପ୍ରଭାକର : କ'ଣ ଆଉ ହେବ ? ପ୍ରଳାପ କରିବା ଛଡ଼ା ଯେ ମୋର ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନାହିଁ । ଏ ସହରରେ ଯେ ରହିବ ସେ ହଠାତ୍ ପାଗଳ ହୋଇଯିବ । ପୂରାପୂରି ପାଗଳ ହୋଇଯିବ ।

ଶକୁନ୍ତଳା : ଓଃ ତୁନି ହେଲ ।

ପ୍ରଭାକର : ସତରେ ଶକୁନ୍ତଳା, ମୁଁ ଯଦି ପାଗଳ ହୋଇ ପାରନ୍ତି, ଖୁବ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା । ଏ ସମାଜ ମୋ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ଏ ସମାଜ ମୋତେ ବା କାହିଁକି ମୂଲ୍ୟ ଦେବ ? ଅଫିସରେ ସହକର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ଏତେ ସ୍ନେହ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରିଥିଲି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକର କିଛି ନା କିଛି ଉପକାର କରିଥିଲି, କିନ୍ତୁ କ'ଣ ଲାଭ ହେଲା ? ଏମାନେ ଆଜି ଆସିଛନ୍ତି ମୋରିଠୁ ପଇସା ନେଇ ମୋର ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା କରିବାକୁ । ଯୋଉଠି ଆନ୍ତରିକତା ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ, ସେଠି ଏ ତୁଚ୍ଛ ଲୋକ ଦେଖାଣିଆ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନାର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

ଶକୁନ୍ତଳା : ଦରକାର ନାଇଁ ଆମର ଏ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା । ତମେ ଠିକ୍ କରିଚ ।

ପ୍ରଭାକର : ସହରରୁ ସିନା ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ପାଇଲିନି, କିନ୍ତୁ ଦେଖିବ, ଗାଁକୁ ଯେତେବେଳେ ଫେରିଯିବି ଲୋକେ ମୋତେ କେମିତି ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା କରିବେ । ମୋତେ ଦେଖି କୃତ୍ୟ କୃତ୍ୟ ହୋଇଯିବେ । ମୁଣ୍ଡରେ ବସାଇବେ । ସମସ୍ତେ ଚାହିଁ ରହିବେ ମୋରି ମୁହଁକୁ । ସବୁ କଥାରେ ଦୌଡ଼ି ଆସିବେ ମୋରି ପାଖକୁ ।

(ଦୃଶ୍ୟାନ୍ତର)

(ଗାଁରେ ସସ୍ତ୍ରୀକ ଆସି ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି ପ୍ରଭାକର ।)

ପ୍ରଭାକର : ଏଇ ମୋର ଗାଁ । ଯାହାକୁ ମୁଁ ସାରା ଜୀବନ ଧରି ଝୁରୁଥିଲି । ମନରେ କେତେ ଆଶଙ୍କା ଥିଲା ସତେ ଆଉ ଗାଁକୁ ଫେରିପାରିବି ? ମୁଁ କିନ୍ତୁ ସତରେ ଫେରି ଆସିଲି । ଏଇ ଗାଁ, ମୋର ସ୍ୱପ୍ନ । ଏଇଠି ପୁଣି ମୋ ପିଲାଦିନକୁ ଖୋଜିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି ।

ଶକୁନ୍ତଳା : ଏଇ ନିଅ, କ'ଣ ବସି ବସି ଭାବୁଚ ?

ପ୍ରଭାକର : ନାଁ ଭାବିବି ଆଉ କଣ ? ଆଚ୍ଛା ଶକୁନ୍ତଳା, ଏତେଦିନ ପରେ ଗାଁକୁ ଫେରି ଆସିଲେ, କେମିତି ଲାଗୁଚି କୁହ ତ ?

ଶକୁନ୍ତଳା : ମୋତେ କାଇଁକି ପଚାରୁଚ ? ମୋର ଭଲ ଲାଗିବା ମନ୍ଦ ଲାଗିବାରେ ଯାଏ ଆସେ କେତେ ? ତମକୁ ଭଲ ଲାଗିଲେ ହିଁ ହେଲା । ତମକୁ ଯାହା ଭଲ ଲାଗିବ, ମତେ ତ ନିଶ୍ଚୟ ତା ଭଲ ଲାଗିବ ।

ପ୍ରଭାକର : ଅଯଥା ଅଭିମାନ କରୁଚ । ଏପୁଣି କି କଥା ?

ଶକୁନ୍ତଳା : କ'ଣ ମିଳିବ ସେଥିରୁ କହିଲ ? ତୁମେ ଆଗ ଖାଇଦିଅ ତ ମୁଁ ପ୍ଲେଟ୍‌ଟା ଉଠାଇ ନିଏ ।

ପ୍ରଭାକର : ଇଏ କ'ଣ ? ପୁରୀ ତରକାରୀ ! ସତରେ ଶକୁନ୍ତଳା, ତମର ସେଇ ସହରୀ ଢଙ୍ଗ ଆଉ ଗଲାନି । ଗାଁକୁ ଆସିଚେ, ଗାଉଁଲି ହେବାକୁ । ଗାଁ ଜିନିଷ ଖାଇବା କଣ, ତୁମେ ଆଣି ସେଇ ସହରୀ ଜିନିଷ ଆଗରେ ଥୋଉଚ ।

ଶକୁନ୍ତଳା : କ'ଣ ଆଉ ଖାଇବ ?

ପ୍ରଭାକର : କାଇଁ ? ପଖାଳ ଭାତ କଲନି । ତାଠୁ ଭଲ ଆଉ କ'ଣ ଅଛି ?

ଶକୁନ୍ତଳା : ଏ ବୟସରେ ସେଗୁଡ଼ାକ ତମ ଦିହରେ ଯିବ ତ ?

ପ୍ରଭାକର : ପିଲାଦିନେ ତ ପୁଣି ଦେହରେ ଯାଉଥିଲା ?

ଶକୁନ୍ତଳା : ସେଦିନ ଆଉ କ'ଣ ଅଛି ? ସତ କହିଲ ତମର ସେଇ ପିଲାଦିନର ଗାଁ ଆଉ ଅଛି ନା ବଦଳି ଗଲାଣି ?

ପ୍ରଭାକର : କିଛିଟା ବଦଳିଲା ପରି ଜଣାପଡୁଚି । ସେଦିନ ପରି ତ ଆଉ ଲୋକ ମେଳା ମେଳା ହେବାର ଦେଖୁନି ।

ଶକୁନ୍ତଳା : କିଏ କେତେବେଳେ ନିଜ ନିଜ ଧନ୍ଦାରେ ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି । ଏକାଠି ହେବାକୁ ହସ ଖୁସି କରିବାକୁ ସମୟ କାହିଁ କା'ର ? ସମସ୍ତେ ତ ଆଉ ତମ ଭଳି ରିଟାୟାର୍ଡ ଲୋକ ହୋଇନାହାନ୍ତି ।

ପ୍ରଭାକର : ତମେ କ'ଣ ଭାବୁଚ ଖାଲି ରିଟାୟାର୍ଡ଼ ଲୋକଙ୍କର ଏକାଠି ହେବା ଆଉ ହସ ଖୁସି କରିବା ଦରକାର, ଆଉ କାହାର ନାଇଁ ? ତମେ ତ ସେଦିନର ଗାଁକୁ ଦେଖିନ । ସଂଧ୍ୟା ହୋଇଗଲେ ସବୁ ଲୋକ ଜମିଯିବେ ଭାଗବତ ଘରେ । ଭାଗବତ ପାଠ ସରିଲେ ଶାସ୍ତ୍ର ପୁରାଣ ଚର୍ଚ୍ଚାଠୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବାଘ ଭାଲୁ ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ିବା, ଭୁତ ଦେଖିବା, ଜୀବଜନ୍ତୁ ଶିକାର କରିବା ଏମିତି କେତେ ଯେ ରୋମାଞ୍ଚକର କାହାଣୀ – କେତେ ଥଟ୍ଟା ତାମସା – କେତେ ନବରଙ୍ଗ –

ଶକୁନ୍ତଳା : ସେ ସବୁକୁ ଆଉ ଖୋଜୁଚ କାଇଁକି ?

ପ୍ରଭାକର : ତାହେଲେ ମୁଁ ଆସିଥିଲି କାହିଁକି ? ଗାଁ ଯଦି ସହର ଭଳି ଏକା ଏକା ପ୍ରାଣହୀନ ଲାଗେ, ତେବେ ଏଠି ରହିବା କି ଦର୍କାର ?

ଶକୁନ୍ତଳା : କିଏ ତମକୁ ରହିବାକୁ କହୁଚି କି ?

ପ୍ରଭାକର : ନାଁ ନାଁ ଶକୁନ୍ତଳା ସେମିତି କହନି । ବୋଧହୁଏ କିଛି ଗୋଟାଏ ଅସୁବିଧା ହୋଇଯାଇଛି । ସେଥିପାଇଁ ଲୋକେ ଏମିତି ଚୁପ୍‌ଚାପ । ଗାଁରେ କୃତ୍ରିମତା ବୋଲି କିଛି ନାଇଁ । ଗାଁର ଶ୍ୟାମଳ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ପ୍ରକୃତି ପରି ଜୀବନଟା ମଧ୍ୟ ଏଇଠି ଛଳ ଛଳ ଉଚ୍ଛଳ ।

(ବାହାରୁ ଡାକ ଶୁଭିଲା)

ଗଦାଧର : ବାବୁ । ବାବୁ ।

ଟିପ୍ପଣୀ

ଶକୁନ୍ତଳା : କିଏ ଆସିଲେଣି । ମୁଁ ଯାଏଁ । (ପ୍ରସ୍ଥାନ)

ପ୍ରଭାକର : କିଏ ? ଭିତରକୁ ଆସ ।

ଗଦାଧର : ମୁଁ ଗଦା ଆଜ୍ଞା ! ମୋତେ ଚିହ୍ନି ପାରୁଛନ୍ତି ?

ପ୍ରଭାକର : ଆରେ ହଁ ତମକୁ ଚିହ୍ନି ପାରିବିନି । ତମେ ତ ଗାଁ ସ୍କୁଲରେ ମୋର ଦି କ୍ଲାସ ତଳେ ପଢୁଥିଲ ।

ଗଦାଧର : ହଁ ବାବୁ, ହେଲେ ପାଠ କିଏ, ଆମେ କିଏ ଗରିବ ଲୋକ କୁଳ ବେଉସା ଆମକୁ ବଡ଼ । ବାପା କେତେ ଆଶା କରି ସ୍କୁଲରେ ନା ଲେଖେଇ ଦେଇଥିଲେ କଣ ନା ପୁଅ ପାଠ ପଢ଼ିବ । ଦଶ ଜଣରେ ଗଣା ହେବ ।

ପ୍ରଭାକର : କଣ କରୁଚ ଏବେ ?

ଗଦାଧର : କଣ ଆଉ କରିବି ? ଏମିତି ଦୁଖେ କଷ୍ଟେ ଅଛି । ଆପଣ ଆସିଛନ୍ତି ଶୁଣି ଦୌଡ଼ି ଆସିଲି ।

ପ୍ରଭାକର : ତମକୁ ଦେଖି ବଡ଼ ଖୁସି ଲାଗୁଚି । ଅନେକ ଦିନ ପରେ ଦେଖା ତ -

ଗଦାଧର : ସେ ମୋର ଭାଗ୍ୟ ଆଜ୍ଞା । ଆପଣଙ୍କର ଦର୍ଶନ ମିଳିବ ଭାବି ନଥିଲି ।

ପ୍ରଭାକର : ଆରେ ଏମିତି କଣ କହୁଚ ମୁଁ ଏମିତି କଣ ହୋଇଗଲି କି ? ମୁଁ ତ ତମରି ସାଙ୍ଗର ମଣିଷ ତମରି ଭାଇ । ମୋତେ ଏତେ ଆଜ୍ଞା ଆପଣ ନ କହି ଭାଇ ବୋଲି ଡାକୁନ ।

ଗଦାଧର : ଇଏ କଣ କହୁଛନ୍ତି ? ଏତେ ବଡ଼ କଥା ଆମେ ମୁହଁରେ ଧରି ପାରିବୁ । ଆପଣ ହେଲେ ବାବୁଲୋକ । ଯେତେହେଲେ ଆମେ ଆପଣଙ୍କ ପାଦତଳର ଲୋକ । ଆପଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ବସିପାରିବୁ ।

ପ୍ରଭାକର : ଅସୁବିଧା କଣ ଅଛି ! ଏଇ ଦେଖ ତମକୁ ଜୋର୍ କରି ବସେଇ ଦେଉଚି । କ'ଣ ଅସୁବିଧା ହେଉଚି କୁହ । (ଜୋର କରି ହାତଧରି ବସାଇ ଦେଲେ ।) ଏବେ ବସିଲ ତ । ଆମେ ଗାଁରେ ଯଦି ଭାଇ ଭାଇ ଚଳି ପାରିବାନି ଆଉ ଚଳିବା କୋଉଠି ।

ଗଦାଧର : ହେଲେ ଆପଣଙ୍କର ଏ କଥାକୁ ଏ ମୂର୍ଖ ଗାଁରେ ବୁଝିବ କିଏ ।

ପ୍ରଭାକର : କାହିଁକି । ମୂର୍ଖର କଥା ମୂର୍ଖମାନେ ବୁଝି ପାରିବେନି । ମୁଁ ତ ଏଇ ମୂର୍ଖ ଗାଁରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଚି । ମୁଁ ମୂର୍ଖ ଛଡ଼ା ଆଉ କଣ ହୋଇପାରେ ।

ଗଦାଧର : ବାବୁ ଆପଣ ଏ ଗାଁ କଥା ଜାଣି ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ଏମିତି କହୁଛନ୍ତି । ଏଠି କୌଣସି ଲୋକ ନିଜକୁ ଭଲ କରି ରଖିବାକୁ ଚାହିଁଲେ କେହି ରଖେଇ ଦେବେନି । ତାକୁ ଲାଗିପଡ଼ି ଖରାପ କରେଇ ଦେବେ । ଏମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଚଳିବା ବଡ଼ କଷ୍ଟ ।

ପ୍ରଭାକର : ମୁଁ କିଛି ବୁଝିପାରୁନି ଗଦା, କଣ ହୋଇଛି ? ଗାଁର କଣ କିଛି ଅସୁବିଧା ହୋଇଛି ?

ଗଦାଧର :- ଗାଁ ଆଉ କଣ ସେଦିନର ଗାଁ ହୋଇ ଅଛି ? ଦେଖୁନାହାନ୍ତି ଗାଁଟା ସାରା ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ । ଜଣାପଡୁଚି ଭିତରେ ଭିତରେ କଣ ସବୁ ଘଟିଯାଉଚି କିଛି ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଧରଣର ଅଘଟଣ ଘଟି ଯାଇପାରେ ।

ପ୍ରଭାକର : ମାନେ ? ଗାଁ କଣ ଦି ଭାଗ ହୋଇଯାଇଚି ?

ଗଦାଧର : ହଁ ବାବୁ, ଲୋକେ ମୁହାଁମୁହିଁ ହେବା ଉପରେ । କୋଉଦିନ ବାଡ଼ିଆପିଟା ହୋଇ ମରିବେ । ମାଲିମକଦ୍ଦମାରେ ସର୍ବସ୍ୱ ଉଡ଼େଇବେ ।

ପ୍ରଭାକର : ବର୍ତ୍ତମାନ ଉପାୟ ।

ଗଦାଧର : ଉପାୟ କଣ ! କେହି କାହାର ଜିଦ୍ ଛାଡ଼ିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହନ୍ତି । ସାମାନ୍ୟ କଥାରୁ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ଭୁଲ ବୁଝାମଣା, ଅବିଶ୍ୱାସ । ଏଇ ଗାଁ ପୋଖରୀର ମାଛଧରାରୁ ଏ କାଣ୍ଡ ଉପୁଜିଚି । ଦିଜଣ ଲୋକ ମରାମରି ହୋଇ ଲହୁ ଲୁହାଣ ହୋଇ ଯାଇଚନ୍ତି ।

ପ୍ରଭାକର : କେହି ସମାଧାନ ପାଇଁ ଆଗେଇ ଆସୁନାହାନ୍ତି –

ଗଦାଧର : ସମାଧାନ । ଏଇ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ନେଇ ଦିଦଳ । ଭିତରେ ଭିତରେ କେତେ ମସୁଧା ଚାଲିଚି । ହକ୍ ନ୍ୟାୟ କଥା କହିଲେ ଆଜିକାଲି ବିପଦ । ମୁଁ ପଦେ କହିଦେଲି ବୋଲି ତ ମୋର ଆଜି ଏ ଦଶା ।

ପ୍ରଭାକର : ତମର, କଣ ହୋଇଚି ତମର ।

ଗଦାଧର : ମୁଁ ତ ଏଇନେ ଦି ଦଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ପ୍ରକାର ବାସନ୍ଦ । କେହି ମୋତେ କଥା କହୁନାହାନ୍ତି କି କୌଣସି କାମରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁନାହାନ୍ତି ।

ପ୍ରଭାକର : ବଡ଼ ଦୁଃଖର କଥା ଗଦାଧର । ତୁମେ ଏମିତି ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛ କାହିଁକି ? କଣ ତମର ଦୋଷ ?

ଗଦାଧର : ସତ କହିଲେ ବାବୁ, ମଳିମଣ୍ଡିଆ ହେଲି ବୋଲି କଣ ନ୍ୟାୟ କଥା କହିବାର ଅଧିକାର ନାଇଁ ଆମର । ଯାହାର ଦୋଷ ହୋଇଚି ତାକୁ ଦୋଷୀ କହିବା ଅପରାଧ ।

ପ୍ରଭାକର :- ନାଇଁ ତ –

ଗଦାଧର : ଯାହାର ପ୍ରକୃତ ଦୋଷ, ତାକୁ ଦୋଷୀ କହିବାରୁ ତ ମୁଁ ସହଜରେ ଦଳେ ଲୋକଙ୍କର ଶତ୍ରୁ ହୋଇଗଲି । ଏଇ ସୁଯୋଗରେ ଅନ୍ୟ ଦଳକ ମୋତେ ଡାକିଲେ ସେମାନଙ୍କ ଦଳରେ ମିଶିବାକୁ, ମୁଁ କିନ୍ତୁ ମନା କରିଦେଲି ।

ପ୍ରଭାକର : ଭଲ କରିଚ ତେବେ –

ଗଦାଧର : ଭଲ କରି ତ ଏବେ ଦି ଦଳର ଶତ୍ରୁ ହେଲି । କହିଲେ ଆଜ୍ଞା ଦଳ କରିବା କଣ ଗୋଟିଏ ଭଲ କଥା । ଗାଁଟା ଏକମନ ହୋଇ ଚାଲିଥିଲେ କେତେ ଆନନ୍ଦ ଉତ୍ସବରେ ଭରି ଯାଉଥାନ୍ତା । ଗାଁ ଏକାଠି ଥିଲାବେଳେ ଯେମିତି ହସର ଜୁଆର ଛୁଟୁଥାଏ । ଆଉ ଦିଦଳ ହୋଇଗଲେ ଖାଁ ଖାଁ ମଶାଣି ପଦା ।

ପ୍ରଭାକର : ତା'ହେଲେ ଶୀଘ୍ର ୟାର ଗୋଟାଏ କିଛି ସମାଧାନ ହେବା ଦରକାର । ମୁଁ ଦେଖୁଚି, ମୋତେ ହିଁ ଏ ସବୁ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଗଦାଧର : ସେଇ ଆଶାରେ ତ ଆଜ୍ଞା ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିଥିଲି । ଭାବିଥିଲି ସହରୀ ଲୋକ, ଆମ ଗାଁଉଲୀ ଲୋକଙ୍କ ଦୁଃଖସୁଖରେ ମୁଣ୍ଡ ପୂରେଇବେ କି ନାଇଁ ।

ଟିପ୍ପଣୀ

ପ୍ରଭାକର : ନା, ନା । ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଏ ଗାଁର ବାସିନ୍ଦା ହେବାକୁ ଆସିଚି, ଗାଁର ଦୁଃଖସୁଖ ହାନିଲାଭରୁ ମୁଁ ନିଜକୁ ଅଲଗା ରଖିବି କେମିତି ?

ଗଦାଧର : ସେ ତ ଆମର ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟର କଥା । ଯୋଉମାନେ ଏ ଗାଁରୁ ପାଠଶାଠ ପଢ଼ି ସହରକୁ ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଆଉ କେବେ ଫେରୁନାହାଁନ୍ତି । ଅଥଚ ଆପଣ ଆସିଛନ୍ତି -

ପ୍ରଭାକର : ଆସିଛି, ତମମାନଙ୍କ ଦୁଃଖସୁଖରେ ନିଜକୁ ଜଡ଼ିତ କରିବାକୁ । ମୁଁ ଯୋଉ ଗାଁ ଭୂଇଁରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଛି, ତା ପ୍ରତି କଣ ଏଇଟା ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୁହେଁ ।

(ଏଇ ସମୟରେ ଦଳେ ଯୁବକ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ)

ବାହାରୁ : ଆଜ୍ଞା ଆମେ ଆସିଚୁ ।

ପ୍ରଭାକର : ଗଦାଧର, ଦେଖିଲ କିଏ ।

ଯୁବକମାନେ: (ପ୍ରବେଶି) ଆଜ୍ଞା ଆମେ ଏଇ ଗାଁର ପ୍ରଗତି ଯୁବସଂଘର ସଭ୍ୟ ।

ପ୍ରଭାକର : ହଉ, ବସ ବସ । ତମମାନଙ୍କ ପାଖରେ ତ ମୋର ଦରକାର ଥିଲା । ଆସିଲ ଭଲ କଲ ।

୧ମ ଯୁବକ: ଆମ ପାଖରେ ? ତାହେଲେ ତ ଭଲ ହେଲା । ଆମର ଦରକାରରେ ତ ଆମେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିଛୁ ।

ପ୍ରଭାକର : ମୁଁ ତ ଏଇ ଆସିଲି, ତୁମମାନଙ୍କ ପାଖରେ ରହିବାକୁ । ବର୍ତ୍ତମାନଠୁ ତୁମ ଭଲମନ୍ଦ ସହିତ ମୋ ଭଲ ମନ୍ଦ ଜଡ଼ିତ ।

୧ମ ଯୁବକ: ଠିକ୍ କଥା କହିଛନ୍ତି ଆଜ୍ଞା ।

ପ୍ରଭାକର : ଗାଁ କିଭଳି ଭଲରେ ଚଳିବ, ସେ କଥା ବର୍ତ୍ତମାନଠୁ ଆମକୁ ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

୧ମ ଯୁବକ: ମାନେ ? ଗାଁ ଯେମିତି ଚଳୁଚି ସେମିତି ଚଳିବ । ସେଥିରୁ ଆମକୁ କଣ ମିଳିବ ? ଆପଣ ଅଯଥା ସେଥିରେ ମୁଣ୍ଡ ଖେଳାନ୍ତୁନି ଆଜ୍ଞା । ତେବେ ଗାଁର ଚଳିବା ପକ୍ଷରେ ତ କିଛି ଅସୁବିଧା ହୋଇନି ।

ପ୍ରଭାକର : ନାଇଁ ମୁଁ ଅସୁବିଧା କଥା କହୁନି । ଗାଁକୁ ଆଉ ଟିକିଏ କେମିତି ଭଲ କରି ସଜାଡ଼ି ପାରିବା, ସେଇ କଥା ଭାବୁଚି ।

୨ୟ ଯୁବକ: ଆଜ୍ଞା, ଏ ହେଲା ପୁରାପୁରି ରାଜନୀତି କଥା । ଆମେ ତ ପତର ଗୋଟେଇବା ଲୋକ । ଆମର ଜାହାଜ ମୂଲ କରିବା କି ଦରକାର ?

୧ମ ଯୁବକ: ହେ, ଏମିତି କଣ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଚୁ ?

ପ୍ରଭାକର : ହଉ ହେଲା । ତୁମେ ଯୁବକମାନେ ଏମିତି କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବନି ତ ଆଉ କଣ ବୁଢ଼ାମାନେ କରିବେ ?

୨ୟ ଯୁବକ: ଠିକ୍ କଥା । ଠିକ୍ ବୁଝିଛନ୍ତି ଆପଣ ।

ପ୍ରଭାକର : ମୁଁ ଯାହା କହୁଚି, ତମେମାନେ ଠିକ୍ ବୁଝିପାରୁନ । ତୁମେମାନେ ଯୁବକ, ପୁଣି ଶିକ୍ଷିତ । ତୁମର ଶକ୍ତି ଅଛି ନୂଆ କିଛି କରିବାକୁ । ଗାଁକୁ ନୂଆବାଟ ଦେଖାଇବାକୁ ।

୨ୟ ଯୁବକ: ଇଏ ତ ଆମ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଭାଷଣ ଭଳି ଶୁଭୁଚି । ଆପଣ ତା' ହେଲେ ସହଜରେ ନେତା ହୋଇ ପାରିବେ ।

ପ୍ରଭାକର : ତୁମେମାନେ ମୋତେ ହଠାତ୍ ଭୁଲ ବୁଝୁଚ କାହିଁକି ? ମୋର ସେମିତି କିଛି ଆଶା ଆକାଂକ୍ଷା ନାହିଁ । ମୁଁ ତ ବୁଢ଼ା ହେଲି, ଚାକିରୀରୁ ରିଟାୟାର କଲି ।

୨ୟ ଯୁବକ: ଆଉ ତେବେ ?

ପ୍ରଭାକର : ସାରା ଜୀବନ ତ ବାହାରେ କଟିଗଲା । ଗାଁ ପାଇଁ କିଛି କରି ପାରିନି । ଭାବିଚି ଶେଷ ଜୀବନରେ ତୁମମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମିଶି କିଛି ଗୋଟାଏ କରିବି । ତେଣୁ ମୁଁ ଚାହେଁ ତୁମମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ପରାମର୍ଶ –

୧ମ ଯୁବକ: ଅବଶ୍ୟ ଆମେ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇ ପାରିବୁ । ଆପଣଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଲେ ଆମର ସାହାଯ୍ୟ ନ ଦେବାରେ କଣ ଅଛି ? ଆମେ ତ ସେଥିପାଇଁ ଅଛୁ । ଯିଏ ଆମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ, ଆମେ ତାକୁ ନିଶ୍ଚୟ ସାହାଯ୍ୟ କରିବୁ ।

୨ୟ ଯୁବକ: ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ, ଜଗତବାବୁ ଆଜି ରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଛନ୍ତି କାହା ସାହାଯ୍ୟରେ ? ଏଇ ଆମମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ତ । ତାଙ୍କର ଭୋଟ୍‌ବେଳେ କେମିତି କାମ କରିଥିଲୁ, ତାଙ୍କୁ ପଚାରିବେ । ମଧୁପୁରିଆ ଲୋକଙ୍କୁ ଘରୁ ବାହାର କରେଇ ଦେଇନୁ । ସେ ଗାଁର ପରା ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କ ବିରୋଧୀ । ଛୁରୀ, ଲାଠି ଧରି ଜଗିଦେଲୁ ଯେ – ସମସ୍ତେ ଏକାବେଳକେ ଥଣ୍ଡା । ମନକୁ ବୁଝି ଯାଉଥିବ ଯେ–

୧ମ ଯୁବକ: ଆଜିକାଲି ଆଜ୍ଞା କଅଁଳ କଥା କହି କିଛି କାମ ହାସଲ କରି ହେବନି । ଯେତିକି ଭୟ ଦେଖାଇ, ଧମକ ଚମକ ଦେଖାଇ କାମ ଆଦାୟ କରିବ, ସେତିକି ହେବ ।

୨ୟ ଯୁବକ: ଜଗତବାବୁ ଆମ କ୍ଲବକୁ ଦଶହଜାର ଟଙ୍କା ଦେଇଥିଲେଟି ? ଯାହା ମଉଜ ମଜଲିସ ହୋଇଚି, ଆପଣ କଳ୍ପନା କରି ପାରିବେନି । ଗୋଟେ ସପ୍ତାହ ତ ଆମର ନିଧୁମ ଭୋଜିଭାତ ଲାଗିଲା । ଲୋକଟାର ମନ ଯେମିତି, ତା ପାଇଁ କାମ ହେଲା ସେମିତି । ଦିନରାତି ଲାଗିଗଲୁ ନା !

୧ମ ଯୁବକ: ସେ କେତେଦିନ ତ ଆମେ ଘରଦ୍ୱାର, ବାପା, ମାଆ, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଭୁଲି ଯାଇଥିଲୁ । କାହା ସାଙ୍ଗରେ ଦିନକପାଇଁ ଦେଖାହେଇଚି ?

ପ୍ରଭାକର : ସେମାନେ କିଛି କହିଲେନି ?

୨ୟ ଯୁବକ: କହିବେ କଣ ଆଜ୍ଞା । କଣ ମାଡ଼ ଉଠିଗଲା କି ?

ପ୍ରଭାକର : ଯାହାହେଉ ତୁମମାନଙ୍କର କୃତିତ୍ୱରେ ପ୍ରାଣ ମୋର ପୂରିଯାଉଚି ।

୧ମ ଯୁବକ: ଇଏ ତ ଗୋଟେ ମଉକା ଗଲା । ପୁଣି ଆସନ୍ତା ଥରକୁ ଆହୁରି ମଉଜ ହେବ । ଆମର କୃତିତ୍ୱ ଦେଖି ହେମନ୍ତବାବୁ ଆଜିଠୁ ଆମକୁ ଧରାଧରି କଲାଣି । ଯେତେବେଳେ ଯାହା ମାଗିଲେ ଦଉଚି । ତେଣେ ଜଗତବାବୁ ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରି ରଖିଚି । କାଳେ ଆମେ ହାତଛଡ଼ା

ହୋଇଯିବୁ, ସେଇ ଭୟରେ । ଯେତେବେଳେ ଏଠିକି ଆସିବ, ଆମକୁ ଭୋଜିଟାଏ ଦବ । ଏମିତି ଦିଜଣଯାକ ଆମକୁ ଧରିଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଶେଷବେଳକୁ ଦେଖିବେ, ଟଙ୍କାର ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ଯିଏ ଜିଣିବ, ଆମେ ହେବୁ ତାର ।

ପ୍ରଭାକର : ଇଏ ତ ତାହାହେଲେ ବଡ଼ ଲାଭଜନକ ବ୍ୟବସାୟ ।

୧ମ ଯୁବକ: ଆଜ୍ଞା । ଆଜିକାଲି ଯୁଗରେ ଏମିତି ବେଉସା ନ କଲେ ଚଳିହେବ ? ଯେଉଁମାନେ ଲୁଟିପୁଟି ଖାଉଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଧନ ଆମ ପିଛା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବନି ତ, ଆଉ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ କେମିତି ?

ପ୍ରଭାକର : ଯାହାହେଉ ଭଲ କାମଟାଏ ଧରିଚ । ତେବେ ଗାଁର ଭଲମନ୍ଦ ହାନିଲାଭ କଥା ତ ଦେଖିବା ତୁମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

୨ୟ ଯୁବକ: ଆଜ୍ଞା ନିଜେ ଭଲ ଥିଲେ ଦୁନିଆଁ ଭଲ । ଗାଁରେ ସବୁବେଳେ ଚାଲିଚି ମାଡ଼ ପିଟାପିଟି ମାଲି ମକଦ୍ଦମା । ଆମେ ଏବେ କରିବୁ କଣ ଯେତେବେଳେ ଯାହା ପାଇଁ ସୁବିଧା ହେଉଚି, ଯିଏ ଆମକୁ ହାତକରୁଚି ତା ପାଇଁ ଆମେ କରୁଚୁ ।

ପ୍ରଭାକର : ଆସିଲା ଦିନଠୁ ଗାଁଟା ମୋତେ କେମିତି କେମିତି ଲାଗୁଚି । ସମସ୍ତେ କେମିତି ମନମରା ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । କାହାର କାହାସହିତ ସମ୍ପର୍କ ନଥିଲା ଭଳି ଜଣାପଡୁଛି । ଗାଁଟା ଯଦି ଏମିତି ଦିନକୁ ଦିନ ପ୍ରାଣହିନ ହୋଇଯାଏ -

୧ମ ଯୁବକ: ଠିକ୍ ଆଜ୍ଞା ଅନୁମାନ କରିଛନ୍ତି । ଯିଏ ମରିବାକୁ ଯାଉଛି, ତାଙ୍କୁ ମରିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ । କଣ ଯାଏ ଆସେ ଆମର ସେଥିରୁ । ନିଜେ ବଞ୍ଚିଲେ ବାପର ନାଁ -

୨ୟ ଯୁବକ: ଏଇ କଥା ତ କହିବାକୁ ଆମେ ଆସିଚୁ । ଆପଣ ନୂଆକରି ଆସିଛନ୍ତି । ଗାଁର ରୀତି ନିତିକଥା କିଛି ଜାଣି ନାହାନ୍ତି । ଏଠି ଚଳିବାକୁ ହେଲେ ସବୁ ଦେଖୁଥିବେ ଶୁଣୁଥିବେ କାହାକୁ କିଛି କହୁ ନଥିବେ ।

୧ମ ଯୁବକ: ଆଉ ଆପଣଙ୍କର ସୁବିଧା ଅସୁବିଧା ପଡ଼ିଲେ ଆମେ ଅଛୁ । ଯେତେବେଳେ ଆମକୁ ଖୋଜିବେ, ସେତେବେଳେ ଆସି ପହଞ୍ଚିବୁ ।

୨ୟ ଯୁବକ: ଧର ବୋଲିବେ ଧରିବୁ, ମାର ବୋଇଲେ ମାରିବୁ ।

ପ୍ରଭାକର : ନାଇଁ ନାଇଁ ମୋର ଏସବୁ ଲୋଡ଼ା ନାଇଁ । ତମେ କଣ ଭାବିଚ ମୁଁ ଏଠିକି ଆସିଚି ଗାଁ ଲୋକଙ୍କ ସହିତ କଳି ଦ୍ୱନ୍ଦ ଲଗାଇବାକୁ ।

୧ମ ଯୁବକ: ତାଛଡ଼ା ଆପଣଙ୍କର ଉପାୟ ନାହିଁ ହେ -

ପ୍ରଭାକର : ମାନେ ?

୧ମ ଯୁବକ: ଆପଣ ନିଜେ କଳି ନ ଲଗାଇଲେ ବି କେତେକ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି, ଉପରେ ପଡ଼ି ଆପଣଙ୍କ ସହିତ କଳିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଲଗାଇବେ ।

୨ୟ ଯୁବକ: ଆପଣ ଜଣେ ରିଟାୟାର୍ଡ଼ ଅଫିସର୍ । ବହୁତ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରିଛନ୍ତି । ଏଠି ଆସି ଆଡ଼୍ଡା ଜମେଇ ରହିବେ । ଏଇଟା ଲୋକଙ୍କର ଚକ୍ଷୁଶୂଳ ହେବନି ?

ପ୍ରଭାକର : ମୁଁ କେମିତି ରହିବି, କଣ ଖାଇବି, ସେଥିରେ ଲୋକଙ୍କର ଯାଏ ଆସେ କେତେ ? ସେମାନେ କାହିଁକି ଏ ସବୁ ଭାବିବାକୁ ଯିବେ ।

୧ମ ଯୁବକ: ଦେଖନ୍ତୁ, ଭାବୁଛନ୍ତି କି ନାହିଁ -

ପ୍ରଭାକର :- ମୁଁ ତ ସମସ୍ତଙ୍କର ଉପକାର କରିବା କଥା ଭାବିଚି । ମୁଁ କାହାର କ୍ଷତି କଲେ ସିନା କିଏ ଆମର କ୍ଷତି କରିବ ।

୨ୟ ଯୁବକ:- ରହନ୍ତୁ, ଅଳ୍ପଦିନ ଭିତରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବେ । ଲୋକମାନେ ଆପଣଙ୍କର କ୍ଷତି କରିବାକୁ ଆଗେଇ ଆସୁଛନ୍ତି କି ନାଇଁ । ଗାଁରେ ତିଷ୍ଠି ରହିବାକୁ ହେଲେ ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ହାତ ମିଳାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ପ୍ରଭାକର : ମୁଁ ଏ କଥାରେ ଅରାଜି ହେଲି କେତେବେଳେ ? ମୁଁ ତ ମୂଳରୁ କହିଛି ତୁମମାନଙ୍କ ସହିତ ମିଶି ଗାଁର ଉନ୍ନତି ବିଷୟ ଚିନ୍ତା କରିବି । ଗାଁର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ମୋର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି, ସାମର୍ଥ୍ୟ ଖଟାଇବି ।

୧ମ ଯୁବକ: ସେସବୁ କଥା ଛାଡ଼ନ୍ତୁ । ଆମ ସହିତ କେବଳ ସହଯୋଗ କରନ୍ତୁ । ଆପଣ ବିଶ୍ୱାସ ରଖନ୍ତୁ । ଆମେ ଥିବାପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆପଣଙ୍କର କେହି ସାମାନ୍ୟ କ୍ଷତି କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

୨ୟ ଯୁବକ: ସେଥିପାଇଁ ତ ଆମେ କଷ୍ଟ କରି ଆସିଲୁ ।

୧ମ ଯୁବକ: ହଉ, ସମୟ ନଷ୍ଟ କରିବା କାହିଁକି ? ଏଥର କାମର କଥା ପଡୁ ।

ପ୍ରଭାକର : କଣ କହୁନ ?

୧ମ ଯୁବକ: ଏଇ ଆପଣ ନୂଆ କରି ଆସିଲେ ତ । ଆମ କ୍ଲବ୍‌କୁ କିଛି ଚାନ୍ଦା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବେଶି କିଛି ନୁହେଁ । ମାତ୍ର ପାଁଶ ଟଙ୍କା ।

ପ୍ରଭାକର : ମାନେ ? ମୁଁ ବୁଝିପାରୁନି ।

୨ୟ ଯୁବକ: ବୁଝିବେ ପରେ । ଟଙ୍କାଟା ଆଗେ ବାହାର କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରଭାକର : ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ -

୧ମ ଯୁବକ- ଏଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କଣ ଅଛି ? କ୍ଲବ୍‌କୁ ଚାନ୍ଦା ଦେବେନି ? ଆପଣ ଏଠାରେ ସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ ରହିବେ । ଆପଣଙ୍କର ସୁରକ୍ଷାର ଭାର ଏଣିକି କ୍ଲବ ନେବ । ଏ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ତ ଆମେ ଦେଇସାରିଚୁ । ଆଉ କୁଣ୍ଠିତ ହେଉଛନ୍ତି କାହିଁକି ?

୨ୟ ଯୁବକ: ଦେଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ଦେଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ଏସବୁ କାମରେ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇବା କଥା ନୁହେଁ । ସବୁ ବିପଦ ଆପଦକୁ ଆମେ ଅଛୁ । ଆଜି ଆପଣ ପାଁଶ ଟଙ୍କା ଦେଇଦେବାମାନେ ବର୍ଷେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆପଣ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ।

୧ମ ଯୁବକ: ଏଇ କେବଳ ପୂଜାପାର୍ବଣ ମାନଙ୍କର ଯାହା କିଛି ଚାନ୍ଦା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତାଛଡ଼ା ଆମେ ଆଉ କେବେ ମାଗିବାକୁ ଆସିବୁନି ।

ପ୍ରଭାକର : ଗାଁରେ ପୂଜା ଉତ୍ସବ ପାଇଁ ତ ସବୁବେଳେ ଚାନ୍ଦା ଦେବାକୁ ପଡ଼େ । ସେଥିରେ କଣ ଅଛି ?

୨ୟ ଯୁବକ: ନାଇଁ ନାଇଁ । ଗାଁ ଚାନ୍ଦା ସାଂଗରେ ୟାର କିଛି ସଂପର୍କ ନାଇଁ । ଏ ହେଉଚି ଆମ କ୍ଲବ ମାନେ ଯୁବକ ସଂଘର ଚାନ୍ଦା । ଆପଣଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ବାବତ ଚାନ୍ଦା ।

୧ମ ଯୁବକ: ଦେଇଦିଅନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା । ଆଜିର ଚାନ୍ଦାଟା ପ୍ରାଥମିକ ସଭ୍ୟ ଚାନ୍ଦା ତ । ତେଣୁ ଟିକିଏ ବେଶି । ଆଉ ଅନ୍ୟ ଚାନ୍ଦାଗୁଡ଼ିକ ସାମାନ୍ୟ; ପଚିଶି ତିରିଶି ଟଙ୍କା ଭିତରେ ।

ପ୍ରଭାକର : ଏତେ ଟଙ୍କା ମୁଁ କୁଆଡୁ ଆଣିବି ? ମୁଁ ତ ରିଟାୟାର୍ଡ଼ ଲୋକ ।

୧ମ ଯୁବକ: ସେଇଥିପାଇଁ ତ ଆମେ ଆପଣଙ୍କୁ ବହୁତ କମ୍ କରି ମାଗିଲୁ ରିଟାୟାର୍ଡ଼ ଲୋକ । ବେଶି ମାଗିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ ।

ପ୍ରଭାକର : ମୋ ପାଖରେ ଏତେ ଟଙ୍କା କୁଆଡୁ ଆସିବ ।

୨ୟ ଯୁବକ: ଏଇ ତ ଆପଣ ମିଛ କହିଲେ ବୃଦ୍ଧ ଲୋକ ହୋଇ ।

୧ମ ଯୁବକ: ଚୁପ୍ । କଣ ଏମିତି କହିଯାଉଛୁ ?

୨ୟ ଯୁବକ: ଟଙ୍କା ତ ନାଇଁ, ନୂଆ ଘର ତିଆରି କରିବେ କେମିତି ? ଏଇ ତ ସହରରୁ ଫେରିଛନ୍ତି । କଣ ଶୂନ୍ୟ ହାତରେ ଆସିଛନ୍ତି ?

ପ୍ରଭାକର : ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା । ଇମିତି ଜୁଲୁମ ତ ସହରରେ ନଥିଲା ?

୨ୟ ଯୁବକ: ସହରରେ ନଥିଲା ତ ମଫସଲକୁ ଆସିଲା କୁଆଡୁ ? ସେଇ ସହରରୁ ତ ଆମେ ଶିଖିବା କଥା ।

୧ମ ଯୁବକ: ସେଥିରୁ କଣ ମିଳିବ ? ଆମେ ତ ଭଦ୍ର ଭାବରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛୁ, ପାଁଶଟା ଟଙ୍କା ଚାନ୍ଦା ଦେବାକୁ । ଆମ କ୍ଲବ ଚଳିବ କେମିତି ?

ପ୍ରଭାକର : ମୁଁ ଯଦି ନଦିଏ ?

୧ମ ଯୁବକ: ନ ଦେଲେ କିନ୍ତୁ ବଡ଼ ଅସୁବିଧା ହେବ ।

ପ୍ରଭାକର : ଅସୁବିଧା ?

୨ୟ ଯୁବକ: ଅସୁବିଧା ଆଉ କ'ଣ ? ଯୋଇ ବାଟେ ବାଟେ ଆସିଛ ବଂଧୁ, ସେଇ ବାଟେ ବାଟେ ଯାଅ ?

ପ୍ରଭାକର : ମୁଁ ପରିଷ୍କାର କହିଦେଉଛି, ଏମିତି ଅନ୍ୟାୟ ଭାବରେ କୌଣସି ଚାନ୍ଦା ଦେଇ ପାରିବି ନାହିଁ ।

୧ମ ଯୁବକ: ଏଇ ଆପଣଙ୍କର ଶେଷ କଥା ତ ? ନା ପୁଣି ଥରେ ବିଚାର କରିବେ ?

ପ୍ରଭାକର : ନାଁ ଏଇ ମୋର ଶେଷ କଥା ।

୧ମ ଯୁବକ:- ତା ହେଲେ ଆମେ ଚାଲିଲୁ । ଆପଣଙ୍କର କିଛି ସୁବିଧା ଅସୁବିଧା ହେଲେ ଆମକୁ ଆଉ ଖୋଜିବେନି ।

୨ୟ ଯୁବକ: ଚାନ୍ଦାଟା କିନ୍ତୁ ଆମର ପ୍ରାପ୍ୟ । ସେଇଟା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଆଦାୟ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ । (ଯୁବକମାନେ ଚାଲିଗଲେ । ପ୍ରଭାକର କିଛି ସମୟ ଥକ୍କା ହୋଇ ବସି ରହିଲେ ।)

ଗଦାଧର : ନିଜ ଆଖିରେ ତ ଦେଖିଲେ ବାବୁ । ଗାଁର ଅବସ୍ଥା ଏଇଥିରୁ ଜାଣିପାରୁଥିବେ ।

ପ୍ରଭାକର : ମୋତେ ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗୁଚି ଗଦା । ଗାଁଟା ପୁଣି ଏମିତି ବଦଳି ଯାଇଛି ?

ଗଦାଧର : କୁହନ୍ତୁନି ଆଜ୍ଞା ସେମାନଙ୍କ କଥା । ଆପଣ ତ ସାହସ କରି ଏତେ କଥା କହିପାରିଲେ ଆମମାନଙ୍କର କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାଣର ଭୟ । ମୁଁ ଯଦି ପଦେ ପାଟି ଫିଟେଇଥାନ୍ତି, ମୋର ଦଫାରଫା କରିଦେଇଥାନ୍ତେ । ହଠାତ୍ କାଳେ କଣ କରି ବସିବେ, ସେଥିପାଇଁ ତ ମୁଁ ଭୟରେ ଥରୁଚି ।

ପ୍ରଭାକର : କଣ କରି ପକେଇବେ ? ସବୁ କଥା ଏଡ଼େ ସହଜ ବୋଲି କାଇଁକି ଭାବୁଚ ।

ଗଦାଧର : ନାଇଁ ଆଜ୍ଞା, ସେମାନଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ ନାଇଁ । ମଦୁଆଗୁଡ଼ାକ ଆପଣଙ୍କୁ ବୋଲି ଟିକିଏ ସମ୍ମାନ ଦେଇ କଥାବାର୍ତ୍ତା କଲେ । କିଛି ନ କହି ଚୁପ୍ ଚାପ୍ ଚାଲିଗଲେ ।

ପ୍ରଭାକର : ଏଭଳି ଅବସ୍ଥାରେ କଣ କରାଯିବ ତ ମୁଁ ଭାବି ପାରୁନାହିଁ । ଏମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ଶାସନ କରିବା ଦରକାର ।

ଗଦାଧର : କିଏ ଶାସନ କରିବ ଆଜ୍ଞା । ସମସ୍ତେ ତ ଭୟରେ ଥରହର କେତେବେଳେ କୋଉ କାଣ୍ଡ କରି ବସୁଛନ୍ତି । ମାରିବା ଧରିବା, ଧମକ ଚମକ ଦେବା, ଝିଅ ବୋହୁଙ୍କ ଇଜ୍ଜତ୍ ନେବା । କୋଉ କାମଟା ଆଉ ବାକି ରଖିଛନ୍ତି ? ଦିନକୁ ଦିନ ତ ସେମାନଙ୍କ ଉତ୍‌ପାତ ବଢ଼ି ଚାଲିଚି ।

ପ୍ରଭାକର : ଏତେ ଦୂର ?

ଗଦାଧର : ଏଇତ ପନ୍ଦର ଦିନ ତଳେ ଜୋର ଜବରଦସ୍ତି ଗୋଟିଏ ଝିଅର ଇଜ୍ଜତ ଲୁଟି ନେଲେ । ଭାବିଲାବେଳକୁ ଛାତିରେ ନିଆଁ ଜଳି ଯାଉଚି । ଉପାୟ କଣ ?

ପ୍ରଭାକର : ଉପାୟ କଣ ? ଏ କଣ ତମେ କହୁଚ ଗଦାଧର ? ଏ ଗାଁରେ କଣ କେହି ନାହାନ୍ତି ? ଏତେ ବଡ଼ ଅନ୍ୟାୟ ସମସ୍ତେ ଆଖି ବୁଜି ସହିଗଲେ ।

ଗଦାଧର : ନସହି ଉପାୟ ନାହିଁ । ଭିତରେ ଭିତରେ ସମସ୍ତ ତୁମ୍ଭ ତୋଫାନ କଲେ ସିନା, ସାମନାକୁ କେହି ବାହାରିଲେନି । ଯିଏ ବାହାରିବ ତା ଜୀବନ ଯିବ ଯେ । ସେ କ୍ଲବ୍ ଘରେ ଛୁରା, ଚେନ୍ ଲାଠି ସବୁ ପ୍ରକାର ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଭର୍ତ୍ତି । ଦିନ ଦି ପହରେ ମଦ ପିଆ ଚାଲିଚି ।

ପ୍ରଭାକର : ଗାଁ ମାଟି ଶେଷରେ ଏମିତି କଳୁଷିତ ହୋଇଗଲା । ସାରା ଜୀବନ ଧରି ଯୋଉ ଗାଁର ଶାନ୍ତ ସରଳ ରୂପଟି ମୋ ଆଖି ଆଗରେ ଭାସି ଉଠୁଥିଲା । ସେଇ ରୂପଟି ଆଜି ଏମିତି କ୍ଷତ ବିକ୍ଷତ ହୋଇଯାଇଚି । ମୋ ସ୍ୱପ୍ନର ଗାଁଟିକୁ କଣ ଆଉ ଖୋଜି ପାଇବିନି ? ଯାହାପାଇଁ ମୁଁ ପାଗଳ ହୋଇ ଦୌଡ଼ି ଆସିଚି । ଏଇ କଣ କବିଙ୍କର ସେଇ କି ସୁନ୍ଦର ଆରେ ପଲ୍ଲୀ ଗ୍ରାମ ?

ଗଦାଧର : ଆପଣଙ୍କର ହୁଏତ ସେଇ ପିଲାଦିନର କଥା ମନେ ପଡୁଥିବ । ସେ ଗାଁ ଆଉ ଆଜି କାହିଁ ? ଆଜି ତ ଏ ଗାଁ ସହରଠୁ ବଳି ଭୟଙ୍କର ହୋଇଯାଇଚି । ସହରରେ ବରଂ ଶାନ୍ତି ଅଛି, ଏଠି ନାଇଁ । ରାତି ହେଲେ ତ ମଦୁଆ ବଦ୍‌ମତଲବ ଲୋକଙ୍କ ଆଡ୍‌ଡା । ଏଠି ଆଉ କଣ କରିହେବ ବୋଲି ଭାବୁଚନ୍ତି ?

ପ୍ରଭାକର : ଆଚ୍ଛା ଗଦା, ମୁଁ ଏତେଟା ନିରାଶାବାଦୀ ନୁହେଁ । ଶେଷପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋତେ ଅପେକ୍ଷା ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମୁଁ ଭାବୁଚି ଗାଁର ସବୁ ଲୋକଙ୍କୁ ଡାକି ଗୋଟାଏ ସଭା କରିବି । ଗାଁକୁ ଗାଁ ଭଳି ଗଢ଼ିବାକୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପ୍ରାଣପାତ ଉଦ୍ୟମ କରିବାକୁ କହିବି ।

ଗଦାଧର : କେହି ଶୁଣିବେନି ଆଜ୍ଞା । ମୁଁ ମୂର୍ଖ ମଳିମୁଣ୍ଡିଆ ହେଲେ ବି ଏଇ ଚେଷ୍ଟା ଅନେକ ଦିନ ଧରି କରି ଆସିଚି । ଗାଁ ତ ଗାଁ ଭଳି ଜଣାପଡୁନି ।

ପ୍ରଭାକର : ଗାଁ ଯଦି ତାର ନିଜସ୍ୱ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ରକ୍ଷାକରି ନ ପାରିବ, ସହରର କୃତ୍ରିମତାକୁ ଅନୁସରଣ କରିବ, ତେବେ ତାର ବଞ୍ଚିବାର ସାର୍ଥକତା କେଉଁଠି ? ନାଇଁ ଗଦାଧର ଆମକୁ ସେଇପୁରୁଣା ଗାଁକୁ ଫେରେଇ ଆଣିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆମେ ଦୁଇଜଣ ହିଁ ପ୍ରଥମେ ଏ ଉଦ୍ୟମ ଆରମ୍ଭ କରିବା ।

ଗଦାଧର : ଆପଣ ଅନେକ ଦିନ ଧରି ଏ ଗାଁରେ ରହିନାହାନ୍ତି ଆପଣଙ୍କର ସେଦିନ ସେଇ ସ୍ୱପ୍ନର ନିଶା କଟିନି । ଆପଣ ଆଜିସଭା ଡାକିଲେ, ଦେଖିବେ କେହି ଜଣେ ବି ଆସିବେନି । ଆଚ୍ଛା କହନ୍ତୁ ତ' ଆପଣ ତ ଚାରି ପାଞ୍ଚଦିନ ହେଲା ଆସିଲେଣ. କେହି ଜଣେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବାକୁ ଆସିଛି ?

ଯୁବକମାନଙ୍କ କଥା ଛାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତୁ । ଆମ ସମୟର ସାଙ୍ଗସାଥୀ କିଏ ଜଣେ ସଂଖୋଳିବାକୁ ଆସିଲା କି ?

ପ୍ରଭାକର : ନାଁ ତ ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି । ମୁଁ ତ ବାରଣ୍ଡାରେ ବସି ଦେଖୁଚି, କେତେ ଜଣ ପରିଚିତ ଲୋକ ସେଇବାଟ ଦେଇ ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି । ଅଥଚ ମୋତେ ଦେଖି ନଦେଖିଲା ଭଳି ମୁହଁ ପୋତି ଦେଉଛନ୍ତି । ଯେଉଁମାନେ ବା ଚାହୁଁଛନ୍ତି ସେମାନେ ପଦଟିଏ ପଚାରି ଦେଉଛନ୍ତି - କଣ ବାବୁ, ଗାଁକୁ ଆସିଲ ! ସେତିକି । ଆଉ ତ ଅଧିକା ପଦେ କଥା ନାଇଁ ।

ଗଦାଧର : ଆପଣ ଏତେ ଦିନକେ ଆସିଛନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କର ଭଲ ମନ୍ଦ ବୁଝିବା, କୋଉ କାମରେ ଟିକିଏ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା କି ପରାମର୍ଶ ମାଗିବା ଏଥିପାଇଁ କିଏ ଆସିଚି କି ? ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜ ଧନ୍ଦାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ଜଣଙ୍କର ଛାଇ ପଡ଼ିଲେ ତ ଆଉ ଜଣଙ୍କର ନାହି ଡେଉଁଚି ।

ପ୍ରଭାକର : ମୁଁ ତମ କଥାର ସତ୍ୟତା ଅନୁଭବ କରୁଚି ଗଦାଧର । ତେବେ ଉପାୟ କଣ ?

ଗଦାଧର : ଉପାୟ କିଛି ନାଇଁ । ଆପଣ ଯଦି ଗାଁ ଲୋକଙ୍କୁ ଏକାଠି କରି କିଛି କହିବାକୁ ଯିବେ, ସେମାନେ ହଠାତ୍ ପ୍ରଶ୍ନ କରିବେ- ଆପଣ କିଏ ? ଉଡ଼ି ଆସବା ଚଢ଼େଇ, ଆମ ଗାଁର ଭଲ ମନ୍ଦରେ ଆପଣଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ କାଇଁ ବଥଉଚି ?

ପ୍ରଭାକର : ଏ କଣ ମୋ ଗାଁ ନୁହଁ ? ମୁଁ ଗାଁର ଭଲ ମନ୍ଦ କଥା କହିଲେ ସେମାନେ -

ଗଦାଧର : ସେମାନେ ଶୁଣିବେନି । ସେମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଦଳର ନେତା । ଆପଣ ଆଗକୁ ଆସିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ନେତାପଣିଆ ଚାଲିଯିବ ଯେ । ଏ କଥା ସେମାନେ ସହି ପାରିବେ ? କୌଶଳ କରି କେତେବେଳେ କୋଉ ଗଣ୍ଡଗୋଳ, ମାଲି ମକଦ୍ଦମାରେ ଭର୍ତ୍ତି କରେଇଦେବେ ।

ପ୍ରଭାକର : ଏମିତି ବିଷାକ୍ତ ହୋଇଗଲାଣି ଏ ବାୟୁମଣ୍ଡଳ । ଏଠି ତ ମୁଁ ଶ୍ୱାସରୁଦ୍ଧ ହୋଇଯିବି ।

ଗଦାଧର : ଆପଣଙ୍କ ସହର ଏ ଗାଁଠୁ ଶତଗୁଣେ ଭଲ । ଆପଣ ସେଠି ଶାନ୍ତିରେ ଅଛନ୍ତି । ଆରାମରେ ଅଛନ୍ତି । କାହା ସାଙ୍ଗରେ ସମ୍ପର୍କ ନାଇଁ, ଭଲ ହୋଇଚି । ଏଠି ଗାଁକୁ ଭଲପାଇ ବସିଲେ ନିଜେ ଠକିଯିବେ । ଯେଉଁମାନେ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସିବେ, ସେମାନେ ଖାଲି ଆସିବେ ସ୍ୱାର୍ଥ ହାସଲ ପାଇଁ । ସ୍ୱାର୍ଥ ସରିଗଲେ ଆପଣଙ୍କର ସର୍ବନାଶ କରିବାକୁ ଟିକିଏ ବି କୁଣ୍ଠିତ ହେବେନି ।

ପ୍ରଭାକର : ସେ କଥା ତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ଦେଖୁଚି । ଏଇତ ଯୁବକମାନେ କହିଗଲେ, ମୁଁ ଟଙ୍କା ଦେଲେ ମୋ ସହିତ ସହଯୋଗ କରିବେ । ନଚେତ୍ ମୋତେ ସହର ବାଟ ଦେଖାଇଦେବେ ।

ଶକୁନ୍ତଳା : (ପ୍ରବେଶି) ସହର ବାଟ ସେମାନେ ଆମକୁ ଦେଖେଇଦେବା ପୂର୍ବରୁ ଆମେ ନିଜେ ନିଜେ ସହର ବାଟ ଦେଖିବା ଭଲ । ମୁଁ ମନା କରୁଚି ଗାଁକୁ ଯିବାନି । ତମେ କଣ ଶୁଣିଲ ? ଗାଁକୁ ଭଜି ହେବାର ଫଳ ଏବେ ପାଅ । ମୁଁ କହୁଚି କୌଣସି ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଭିତରେ ପଶିବାନି ।

ପ୍ରଭାକର : ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଭିତରେ ଆଉ ପଶିଲେ କଣ ?

ଶକୁନ୍ତଳା : ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଭିତରେ ପଶିନ ତ ଆଉ କରିଚ କଣ ? ମୋତେ ପୁଣି ଏ ବୟସରେ ଏ କଥା ଶୁଣିବାକୁ ଥିଲା । ହଉ ଛାଡ଼, ଯେତିକି ଗଙ୍ଗା ଗଲି ସେତିକି ଫଳ ପାଇଲି । ଏଥର ଗଣ୍ଠୁଲି ପତ୍ର ବାନ୍ଧିବା ।

ଗଦାଧର : ମୁଁ ଯାଉଛି ବାବୁ । ପରେ ଆସିବି । (ପ୍ରସ୍ଥାନ)

ପ୍ରଭାକର : କଣ ହୋଇଛି କହୁନ, କିଏ ତମକୁ କଣ କହିଲା ?

ଶକୁନ୍ତଳା : କହିବ ଆଉ କିଏ ? ଏଇ ଆମର ପୁତୁରା । ଯାହାକୁ ପିଲାଦିନେ କାଖେଇ କୋଳେଇ ମଣିଷ କରିଥିଲି ।

ପ୍ରଭାକର : ବନୁ ? କଣ କହିଲା ? ତମେ ଯାଇଥିଲ କି ତାଙ୍କ ଘରଆଡ଼େ ?

ଶକୁନ୍ତଳା : ଏଇତ ଫେରିଲି । ବନୁ ପଚାରିଲା - ଖୁଡ଼ୀ, ତମେ କଣ ସତକୁ ସତ ଏଠି ରହିବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଚ ? ମୁଁ କହିଲି - ସହରରେ ତ ଘରଦ୍ୱାର ନାଇଁ, ଆଉ କ'ଣ କରିବୁ ? ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ କହିଲା - କାହିଁକି ଏ ଦୁର୍ବୁଦ୍ଧି ଜୁଟିଲା ? ଏଠି ରହିଲେ ଖାଇବା କଣ ?

ପ୍ରଭାକର : କାହିଁକି ?

ଶକୁନ୍ତଳା : ସେ କହୁଚି ତମର ତ ଆଉ ଜମିବୋଲି କିଛି ନାଇଁ । ଏଠି କଣ ଚାଉଳ କିଣି ଖାଇବ ?

ପ୍ରଭାକର : କାହିଁକି ? ଆମ ଜମି ସବୁ କୁଆଡ଼େ ଗଲା କି ?

ଶକୁନ୍ତଳା : ଆମର କିଛି ଜମି ରୟତମାନେ ମାଡ଼ି ବସିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ତ ଛାଡ଼ିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ନାଇଁ । ଆଉ ବାକି ଯୋଉ ଜମି ହାତ ଚାଷରେ, ବନୁ ଚାଷ କରୁଥିଲା, ସେ ଜମି ତାର ହୋଇଯାଇଚି । ସେ ଜମିରେ ଆମର କିଛି ଅଧିକାର ନାଇଁ ।

ପ୍ରଭାକର : କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା । ଚାଷ କରୁଥିଲା ବୋଲି ଜମି ତାର ହୋଇଗଲା ? ଏତେ ବର୍ଷ ଧରି ଆମେ ପୁତୁରା ବୋଲି ଜମିଟାକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇଚୁ । ମୁଠାଏ ଚାଉଳ ବି ନେଇନୁ ।

ଶକୁନ୍ତଳା : ସେଇ ପୁତୁରାତ ଆଜି ଜବାବ ଦଉଚି - କକାଙ୍କୁ କହିଦବ, ଭୁଲ୍‌ରେ ସୁଦ୍ଧା ସେ ଜମି ଉପରକୁ ଯିବେନି । ଗଲେ ଅବସ୍ଥା ଆଜି ଖରାପ ହେବ ।

ପ୍ରଭାକର : ଏ କଥା ବନୁ କହିପାରିଲା ? ଏଇ ହାତରେ ତାକୁ ମଣିଷ କରିଚି ପାଠ ପଢ଼େଇଚି ।

ଶକୁନ୍ତଳା : କାଇଁକି ଆଉ ସେ ପୁରୁଣା କଥାଗୁଡ଼ାକ ମନେ ପକାଉଚ ? ପୁଣି କହିଲା କଣ ଜାଣ ? କକା ତ ଭଲ ଚାକିରୀ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗର ଲୋକେ ସହରରେ କୋଠାବାଡ଼ି କରିଛନ୍ତି, ଗାଡ଼ି ଚଢୁଛନ୍ତି ଆଉ ଇଏ ନିଜ ଅଯୋଗ୍ୟତାରୁ କିଛି ରୋଜଗାର କରି ପାରିଲେନି ବୋଲି ଆଜି ଗାଁକୁ ଦୌଡ଼ି ଆସିଛନ୍ତି ଶେଷବେଳକୁ । ଗାଁରେ କଣ ଅଛି ?

ପ୍ରଭାକର : ହଁ, ସତରେ ଗାଁରେ ମୋର ଆଉ କଣ ଅଛି ଝିଅ ଦି'ଟା ତ ବିଦା ହୋଇଗଲେଣି । ଯୋଉ ସ୍ନେହ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଟିକକ ପାଇବି ବୋଲି ମୋର ପ୍ରିୟ ଜନ୍ମଭୂମିକୁ ଏ ବୟସରେ ଧାଇଁ ଆସିଥିଲି ଯୋଉ ସମ୍ମାନ ଏଠୁ ପାଇବି ବୋଲି ଭାବିଥିଲି, ତାର ସବୁ ପାଇଗଲି । ଆଉ କିଛି ମୋର ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ । ଗୋଟାଏ ଅଯୋଗ୍ୟ ଲୋକ ପାଇଁ ସତରେ ଏଠି ସ୍ଥାନ ନାଇଁ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଉପହାସ ସହିବା ଅପେକ୍ଷା -

(ଦୃଶ୍ୟାନ୍ତର)

(ପ୍ରଭାକର ଓ ଶକୁନ୍ତଳା ଗାଁ ଛାଡ଼ ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି ।)

ପ୍ରଭାକର : ଶକୁନ୍ତଳା । ଏଇଠି ଟିକିଏ ଠିଆ ହୋଇଯାଅ । ଏଇ ଆମ ଗାଁର ଠାକୁର ମନ୍ଦିର । ଶେଷଥର ପାଇଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରିଯିବା । ପିଲାଦିନେ କେତେ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରିଚି ଠାକୁରଙ୍କୁ । ମୋତେ ପାଠ ଦିଅ । ବଡ଼ ମଣିଷ କର । (ଟିକିଏ ରହି) ମୁଁ ସତରେ କିଛି ହୋଇ ପାରିଲିନି । ଗାଁର ଋଣ ଅଶୁଝା ରହିଗଲା ମୋର ।

ଶକୁନ୍ତଳା : କାଇଁକି ଆଉ ସେକଥା ମନେ ପକଉଚ । ଛାତି କଣ ହୋଇ ଯାଉଚି ।

ପ୍ରଭାକର : ଯୋଉ ଗାଁକୁ ପ୍ରାଣ ଭରି ଭଲ ପାଇଥିଲି, ଯାହା କୋଳରେ ନାଚିକୁଦି ମଣିଷ ହୋଇଥିଲି ସେଇ ଗାଁର ମଧୁର ସ୍ମୃତି ଟିକକ ଧରି ଏବେବି ମନ୍ଦିର ଆଗରେ ଏକ ରଙ୍ଗ କନିଅର ଗଛଟି ଠିଆ ହୋଇଚି । ଯାହା ଉପରେ ପିଲାଦିନେ କେତେ ଡାଳମାଙ୍କୁଡ଼ି ଖେଳୁଥିଲି - ଡାଳ ଭାଙ୍ଗି ଫୁଲ ତୋଳୁଥିଲି - (ହଠାତ୍ କଣ୍ଠ ବାଷ୍ପାକୁଳ ହୋଇଗଲା । ଏତିକିବେଳେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟପିଲା ପଢୁଥିବାର ଶୁଣାଗଲା ।)

"ଛାଡ଼ି ବଂଧୁ ନଗର ଗହଳ
ଚାଲିଯିବା ସେହି ସ୍ଥାନେ   ଗୋପାଳ କୃଷକମାନେ
ଆନନ୍ଦେ କାଟନ୍ତି ଦିନ ସୁଖେନ୍ଦୁ ବିମଳ
ଯାହାଙ୍କର ଚିତ୍ତାକାଶ ସର୍ବଦା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ।"

୧୭.୪ ନାଟ୍ୟକାରଙ୍କ ପରିଚୟ :

ଓଡ଼ିଆ ନାଟ୍ୟଜଗତରେ ୧୯୮୦ ଦଶକ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳର, ଜଣେ ସଫଳ ନାଟ୍ୟକାର ହେଉଛନ୍ତି ଡକ୍ଟର ନୀଳାଦ୍ରିଭୂଷଣ ହରିଚନ୍ଦନ । ସ୍ୱକୀୟ ମୌଳିକ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଓ ନିଆର ବିଚାର ଧାରାର ଏହି ନାଟ୍ୟକାର ଇତିହାସ, କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଓ ପୁରାଣର ଭିତ୍ତିଭୂମି ଉପରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୋଇ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି ଅଜସ୍ର ନାଟକ ଓ ଏକାଙ୍କିକା । ଇତିହାସ ଓ ପୁରାଣର ମୂଳଦୁଆ ଉପରେ ନାଟ୍ୟକାର, ଚଳନ୍ତି ସମୟର ଚିତ୍ର ଓ ଚରିତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଅତି ଜୀବନ୍ତ ଓ ବାସ୍ତବ କରି ଗଢ଼ି ତୋଳିବାରେ ସମର୍ଥ ଓ ସଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ନାଟ୍ୟକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଚିତ ନାଟକ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ସତ୍ୟସଂଶୟ ସାଲବେଗ, ମଧ୍ୟପାତ୍ର, ଭୀମଭୋଇଙ୍କ ସନ୍ଧାନରେ, ସ୍ୱର୍ଗାରୋହଣ, ନିରାପଦ ଭବିଷ୍ୟତ, କଲୁରୀବେଣ୍ଟ, କଲମ୍ବସ୍, ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଛାତ, ପ୍ରଭୃତି ତାଙ୍କ ନାଟ୍ୟପ୍ରତିଭାର ସ୍ୱାକ୍ଷର ବହନ କରେ ।

ନାଟ୍ୟକାର ଡକ୍ଟର ହରିଚନ୍ଦନ, କେବଳ ଯେ ନାଟ୍ୟ ରଚନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଫଳତା ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି ତା’ ନୁହେଁ ବରଂ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ଏକାଙ୍କିକା ରଚନା କରି ଓଡ଼ିଆ ଏକାଙ୍କିକା ସାହିତ୍ୟକୁ ଏକ ସମ୍ମାନ ଜନକ ସ୍ଥିତିରେ ପହଞ୍ଚାଇବାରେ ସହାୟ ହୋଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ରଚିତ ଏକାଙ୍କିକା ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ, ପୁଣ୍ୟଭୂମି ଭାରତ, ବତାସ ନିସ୍ତବ୍ଧ ଆଜି, ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମଣିଷ, ବରଗଛ, ରାସ୍ତା ନାହିଁ, ଦିନ ଦିନ ଶେଷଦିନ, ନିରୁତାପ ବିଷ୍ଣୁକଳା, ଶୂନ୍ୟଘର, ମୂକମୈନାକ, ଅରଣ୍ୟର ଅଶ୍ରୁ ପ୍ରଭୃତି ବେଶ୍ ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ ।

୧୭.୫ କଥାବସ୍ତୁ :

ଏକାଙ୍କିକା “ରାଜପଥ ଗ୍ରାମପଥ” ବଦଳି ଯାଉଥିବା ବିଚାର ଧାରା ଓ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ବାସ୍ତବ ଚିତ୍ର ବହନ କରେ । ଜନୈକ ସଦ୍ୟ ଅବସର ପ୍ରାପ୍ତ ସରକାରୀ କିରାଣୀ ପ୍ରଭାକର ବାବୁଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନ ଓ ସ୍ୱପ୍ନଭଙ୍ଗର ଚିତ୍ର ଏକାଙ୍କିକାଟିକୁ ଜୀବନ୍ତ ଓ ପ୍ରାଣସ୍ପର୍ଶୀ କରି ଗଢ଼ି ତୋଳିଛି । ଅବସର ପରେ କେଉଁଠି ରହିବେ ସେ ନେଇ ସେ ଦ୍ୱିଧାଗ୍ରସ୍ତ । ସହରର କୃତ୍ରିମ ଓ ପ୍ରତାରଣା ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାତାବରଣରେ ସେ ଅଣନିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇପଡୁଛନ୍ତି । ଚାକରୀ କାଳ ମଧ୍ୟରେ ଅସାଧୁ ଉପାୟରେ ପଇସା ରୋଜଗାରର ବହୁ ସୁଯୋଗ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ତା’ର ଫାଇଦା ଉଠାଇବାର ଚେଷ୍ଟା କରିନାହାନ୍ତି କି ଅସତ ଅର୍ଜିତ ଅର୍ଥରେ ସହରରେ ଘର ଖଣ୍ଡିଏ ସେ କରିପାରିନାହାନ୍ତି । ଜଣେ ସାଧୁ, ସଚ୍ଚୋଟ, ନିର୍ଭୀକ ଓ ନୀତିବାନ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଭାବେ ନିଜର ଚରିତ୍ର ଓ ସ୍ୱଭାବକୁ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଓ ନିଷ୍କଳଙ୍କ କରି ରଖିପାରିଛନ୍ତି । ପିଲାଦିନ ତାଙ୍କର ଗାଁରେ କଟିଥିବାରୁ ପଲ୍ଲୀ ଜୀବନର ଶାନ୍ତ, ସରଳ ଜୀବନର ଚିତ୍ର ଏବେବି ତାଙ୍କୁ ମୁଗ୍ଧ ବିଭୋର କରିଥାଏ । ଅବସର ପରେ ଗାଁ’ର ସେହି ଶାନ୍ତ ସମାହିତ ବାତାବରଣରେ ଘରଟିଏ କରି ସହରର ଦୂଷିତ ଓ କଳୁଷିତ ବାତାବରଣରୁ ନିଜକୁ ଦୂରେଇ ରଖିବାକୁ ସେ ଅନେକ ଦିନରୁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖି ଆସିଛନ୍ତି । ପତ୍ନୀ ଶକୁନ୍ତଳା ଓ ଶାଳକ ନଟବରଙ୍କର ପରାମର୍ଶକୁ ସେ ବାରଂବାର ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ହଠାତ୍ ଦିନେ ପ୍ରଭାକରଙ୍କ ଅଫିସରୁ ଦୁଇ ଯୁବ କିରାଣି ଆସି ତାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅୟୋଜିତ ବିଦାୟ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ସଭା ପାଇଁ ପାଞ୍ଚ ଶହ ଟଙ୍କା ଚାନ୍ଦା ମାଗନ୍ତି । ଏହି କଥାରେ କ୍ଷୁବ୍ଧ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି ପ୍ରଭାକର ଓ ନିଜର ବିଦାୟ ସଭା ନିଜେ ଆୟୋଜନ କରିବାର ଧାରାକୁ ଘୋର ବିରୋଧ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଫେରିଯିବାକୁ କହନ୍ତି । ଘଟଣାଟି ଘଟିବାର ପର ମୂହୁର୍ତ୍ତରେ ପ୍ରଭାକର ଗାଁରେ ଘର କରି ରହିବାର ଦୃଢ଼ ସଂକଳ୍ପ ନିଅନ୍ତି । ଅନେକ ଆଶା ଓ ସ୍ୱପ୍ନ ନେଇ ପତି-ପତ୍ନୀ ଦୁହେଁ ଗାଁରେ ପହଞ୍ଚନ୍ତି । ଗାଁରେ

ପହଞ୍ଚି ପିଲାଦିନର ସାଙ୍ଗ ଗଦାଧରଠାରୁ ସେଠାକାର ଜଟିଳ ଓ ବିଶୃଙ୍ଖଳିତ ପରିସ୍ଥିତି ସମ୍ପର୍କରେ ଅବହିତ ହୁଅନ୍ତି । ରାଜନୀତି କିପରି ଆଜିର ଗ୍ରାମୀଣ ପରିବେଶକୁ ତିକ୍ତ ଓ ଅଶାନ୍ତ କରି ଗଢ଼ିତୋଳିଛି ତା'ର ସ୍ପଷ୍ଟ ଚିତ୍ର ଗଦାଧରଠୁ ପାଇ ପ୍ରଭାକର ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ନ୍ତି ଓ ଦୁଇ ଦଳରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜନତାଙ୍କୁ ପୁଣିଥରେ ଏକ୍‌ଜୁଟ କରିବାର ପ୍ରୟାସ କରନ୍ତି । ଗାଁ ଯୁବକ ସଂଘର ଯୁବକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଭ୍ୟ ଚାନ୍ଦା ଆଦାୟ ପାଇଁ ଧମକପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଅଶାଳୀନ ବ୍ୟବହାର ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଆସ୍ଥା ଓ ବିଶ୍ୱାସକୁ ଭାଙ୍ଗିରୁଜି ଚୁରମାର କରିଦିଏ । ଶେଷରେ ପ୍ରଭାକର ଭଗ୍ନ ମନୋରଥ ହୋଇ ନିରାଶା ଓ ହତାଶାରେ ଭରା ମନକୁ ନେଇ ସହରକୁ ଫେରିଆସନ୍ତି । ପ୍ରଭାକର, ଗାଁ ଅପେକ୍ଷା ସହରକୁ ଅଧିକ ନିରାପଦ ମଣନ୍ତି । ସମଗ୍ର ଏକାଙ୍କିକାଟିରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ଚଳନ୍ତି ସମୟର ବାସ୍ତବ ଚିତ୍ର ଅତି ନିଖୁଣ ଭାବେ ପରିକଳ୍ପିତ ଓ ଉପସ୍ଥାପିତ । ରାଜପଥ ହେଉ କି ଗ୍ରାମପଥ ହେଉ କେଉଁଠି ବି ଆଜିର ସମୟରେ ଶାନ୍ତି ନାହିଁ । ସବୁଠି ଅବିଶ୍ୱାସ ଓ ଆତ୍ମକୈନ୍ଦ୍ରିକତାର ରାଜୁତି । ପ୍ରଭାକରଙ୍କ ଭଳି ଶାନ୍ତି ଓ ମୈତ୍ରୀ ସଂଧାନୀ ମଣିଷମାନେ ଆଜିର ସମୟରେ ସବୁଠି ଉପହସିତ ଓ ଉପେକ୍ଷିତ ।

୧୭.୬ ଏକାଙ୍କିକାଟିର ଚରିତ୍ରଗଣ :

ସମଗ୍ର ଏକାଙ୍କିକାଟିରେ ଯେଉଁ ତିନୋଟି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଚରିତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ମିଳନ୍ତି (ପ୍ରଭାକର, ଶକୁନ୍ତଳା, ନଟବର) ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରଭାକରହିଁ ପ୍ରଧାନ ଓ ପ୍ରତିନିଧି ସ୍ଥାନୀୟ । ମହେନ୍ଦ୍ର, ସୁଧୀର, ପ୍ରଥମ ଯୁବକ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଯୁବକ ଏହି ଚାରିଜଣ ଏକାଙ୍କିକାଟିର ଗୌଣ ଚରିତ୍ର । କଥାବସ୍ତୁର ଗତି, ପ୍ରଗତି ଓ ପରିଣତିର କାରଣ ପ୍ରଭାକର ହୋଇଥିବାରୁ ଏଠାରେ ସେହି ଏକମାତ୍ର ଚରିତ୍ରର ଚାରିତ୍ରିକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଗଲା ।

ପ୍ରଭାକର ଜଣେ ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ । ସାଧୁ, ସଚ୍ଚୋଟ, ନିର୍ଭୀକ, କର୍ତ୍ତବ୍ୟନିଷ୍ଠ ଓ ସ୍ୱାଭିମାନୀ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ଅଧିକାରୀ ସେ । ଚାକରୀ କାଳ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଦୁଇଟି କଥାରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ, ଗୋଟିଏ ନିଜେ କାମକରୁଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର କାର୍ଯ୍ୟଧାରା ଓ ପରିବେଶ, ଅନ୍ୟଟି ସହରୀ ଜୀବନର କୃତ୍ରିମତା ଓ ଲୋକଦେଖାଣିଆ ଫମ୍ପା ଆଦର୍ଶବୋଧ । ଏସବୁରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବାପାଇଁ ସେ ଗାଉଁଲୀ ଜୀବନର ସରଳ ଓ ନିଷ୍କପଟ ଦୁନିଆକୁ ଫେରିଯିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ପତ୍ନୀ ଶକୁନ୍ତଳା ଓ ଶାଳକ ନଟବରର ପରାମର୍ଶକୁ ସେ ସବୁବେଳେ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଆସିଛନ୍ତି । ସେଇ ଗୋଟିଏ ଜିଦ୍ ଗାଁ ମାଟିର ଶାନ୍ତ-ସମାହିତ ପରିବେଶରେ ଜୀବନର ଶେଷ ସମୟତକ ଶାନ୍ତିରେ ନିଃଶ୍ୱାସ ମାରିବେ । ପିଲାଦିନେ ଗାଁରେ କାଟିଥିବାରୁ ସେଠାର ପରିବେଶ ଓ ପରିବେଷ୍ଟନୀର ଆନନ୍ଦ ବିଭୋର ଚିତ୍ର ତାଙ୍କ ମାନସ ପଟରେ ସବୁବେଳେ ଉଙ୍କି ମାରୁଥାଏ । ନିଜ ଅଫିସର ଦୁଇଜଣ କର୍ମଚାରୀ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା ବିଦାୟ ସଭାପାଇଁ ତାଙ୍କଠୁ ଚାନ୍ଦା ମାଗନ୍ତି ପ୍ରଭାକରଙ୍କର ସହର ବିରୋଧୀ ଭାବନା ଚରମ ଅବସ୍ଥାରେ ପହଞ୍ଚେ । ଅଯଥା ପ୍ରସଂଶା ଓ ଖୋସାମତିକୁ ଯେ ସାରା ଜୀବନ ଘୃଣା କରି ଆସିଛି, ସେ ପୁଣି ନିଜ ବିଦାୟ ସଭାର ଆୟୋଜନ ନିଜ ତରଫରୁ କରିବେ ? ଏକଥା ପ୍ରଭାକର ଆଦୌ ଗ୍ରହଣ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ନିଜ ପୈତୃକ ଗାଁ ମାଟିର ସ୍ମୃତି ତାଙ୍କୁ ପୁଣି ଥରେ ଉଦ୍‌ବେଳିତ କରେ । ଅନେକ ଆଶା ଆଉ ସ୍ୱପ୍ନରେ ମତୁଆଲା ହୋଇ ସେ ପତ୍ନୀ ଶକୁନ୍ତଳାଙ୍କ ସହ ଫେରିଆସନ୍ତି ଗାଁ ମାଟିକୁ । କିନ୍ତୁ ଗାଁରେ ପହଞ୍ଚି ସେ, ସହରଠାରୁ ଆହୁରି ଭୟଙ୍କର ସ୍ଥିତିର ସଂବଧଠୁ ଦୂରେଇ ଯାଇ ପରସ୍ପରର ଶତ୍ରୁ ପାଲଟି ଯାଇଛନ୍ତି । ଗାଁର ଏକତା ଓ ପୂର୍ବର ଭାତୃତ୍ୱର ବନ୍ଧନ

ଛିନ୍ନ ବିଛିନ୍ନ ହୋଇଯାଇଛି । ଗାଁର ଯୁବ ପିଢ଼ି, ଯୁବକ ସଂଘ ଗଢ଼ି ଗାଁର ଉନ୍ନତି କରିବେ କଣ ନା ଗ୍ରାମୀଣ ଶାନ୍ତି ଓ ପ୍ରଗତିର ବାଧକ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ଗୁରୁ ଗୁରୁଜନର ପୂର୍ବର ମାନ୍ୟତା ତାର ଗୌରବ ହରାଇଛି । ଯୁବପିଢ଼ି ଅଶାଳୀନତା ଓ ଅପସଂସ୍କୃତିକୁ ଆପଣେଇ ନେଇଛନ୍ତି । ମଦ୍ୟପାନ ଓ ନାରୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅଶାଳୀନ ବ୍ୟବହାର ସହ ଭୟ ଓ ଆତଙ୍କ ସୃଷ୍ଟିର କାରଣ ସାଜିଛନ୍ତି ଏମାନେ । ପ୍ରଭାକର ଗାଁ ମାଟିର ଏପରି ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ବୀତସ୍ପୃହ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ଓ ପରସ୍ଥିତିର ମୁକାବିଲା କରି ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନରେ ପୁଣିଥରେ ଶାନ୍ତି ଓ ସହାବସ୍ଥାନର ପରିମଣ୍ଡଳ ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ଅଣ୍ଟା ଭିଡ଼ିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସବୁ ଚେଷ୍ଟା ତାଙ୍କର ବିଫଳ ହୋଇଛି । ପରିଶେଷରେ ପ୍ରଭାକର, ଆଜିର ସମୟରେ ନିଜର ଅତୀତର ପ୍ରିୟ ଗାଁ ମାଟି ଅପେକ୍ଷା ସହର ବରଂ ଅଧିକ ନିରାପଦ ବୋଲି ବୁଝି ପାରିଛନ୍ତି । ଜୀବନ ତମାମ ଅନ୍ୟାୟ-ଅନୀତି, ଶୋଷଣ-ପେଷଣ, ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାର ଓ ଖୋସାମତିକୁ ଘୃଣା କରିଆସିଥିବା ପ୍ରଭାକର ଜୀବନର ଅନ୍ତିମ ପର୍ବରେ ଯେଉଁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଥିଲେ ତାହା ନୈରାଶ୍ୟ ଓ ହତାଶାର ବିଷବାଷ୍ପରେ ଜଳି ପୋଡ଼ି ଛାରଖାର ହୋଇଯାଇଛି । ଜଣେ ପରାଜିତ ସୈନିକ ପରି ଶେଷକୁ ସେ ହାର ମାନିଯାଇଛନ୍ତି । ଏହା ଛଡ଼ା ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଆଉ କିଛି ଉପାୟ ନଥିଲା । ଚଳନ୍ତି ସମୟରେ ବିଚାରଧାରା ଓ ଆଦର୍ଶ ବୋଧ ଅତୀତର ଉଚ୍ଚ ଓ ଉଦାର ମାନସିକତାର ସ୍ଥାନ ନେଇସାରିଛି, ପ୍ରଭାକରଙ୍କୁ ଏକ କଥା ବୁଝିବାକୁ ଆଉ ବେଶୀ ସମୟ ଲାଗିନାହିଁ । ସେଇଥିପାଇଁ ଗାଁ ମାଟିର ବିକୃତ-ବିକଳାଙ୍ଗ ଓ ନଷ୍ଟପ୍ରାୟ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଜୀବନ ଧାରାକୁ ଚିରକାଳ ତ୍ୟାଗ କରି, ସହରର କୃତ୍ରିମ ଓ ନିସଂଗ ଜୀବନକୁ ସେ ଶ୍ରେଷ୍ଠତର ବୋଲି ବିଚାରିଛନ୍ତି । ପରିବେଶ ଓ ପରିସ୍ଥିତିର ଚାପରେ ପ୍ରଭାକର ଚରିତ୍ରର ମାନସିକ ସ୍ତରରେ ଯେଉଁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିଛି ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱାଭାବିକ ଓ ବାସ୍ତବ ।

୧୭.୭ ପାଠାନ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ (ଦୀର୍ଘ):

୧. ଆଜିର ସମୟରେ ଉଭୟ ଗାଁ ଓ ସହରୀ ଜୀବନଧାରାରେ ଆସିଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ସଂପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କର ।

୨. ଗାଁ ଅପେକ୍ଷା ସହର ଅଧିକ ନିରାପଦ – ଉକ୍ତିଟିର ଯଥାର୍ଥତା ପଠିତ ଏକାଙ୍କିକା ଅବଲମ୍ବନରେ ଆଲୋଚନା କର ।

୩. ପ୍ରଭାକର ଚରିତ୍ରର ଚାରିତ୍ରିକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଆଲୋଚନା କର ।

୪. ଜଣେ ଅବସର ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଅସହାୟତା ଓ ଜୀବନର ବିଫଳତା ପଠିତ ଏକାଙ୍କିକାଟିରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ଆଲୋଚନା କର ।

ପାଠାନ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ (ସଂକ୍ଷିପ୍ତ):

୧. ସାରା ଜୀବନ ଅଫିସ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ପ୍ରଭାକର କଣ ପାଲଟି ଯାଇଛନ୍ତି ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ?

୨. ସମସ୍ତେ ତ ସେଇ ଏକା ଲାଉର ମଞ୍ଜି । କେଉଁମାନେ ?

୩. ଆଜିକାଲି କେଉଁମାନଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ସମସ୍ତେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ନିଜ ନିଜର ସଂବର୍ଦ୍ଧନା ଯୋଗାଡ଼ କରୁଛନ୍ତି ?

୪. ହାୟରେ ହତଭାଗା ସଭ୍ୟତା - ଏହା କିଏ କାହାକୁ କହିଛି ?

୫. ପ୍ରଭାକର ଗାଁରେ କଣ ଖୋଜିବେ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ?

୬. ଆଜିକାଲି ଗାଁ ଲୋକଙ୍କର କେଉଁ କଥାକୁ ସମୟ ନାହିଁ ?

୭. ଯୁବକମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଶକ୍ତି ଅଛି କ'ଣ କରିବାପାଇଁ ?

୮. କେଉଁମାନଙ୍କ ପଇସା ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉଛି ?

୯. ଗାଁରେ ତିଷ୍ଠି ରହିବାକୁ ହେଲେ କଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ?

୧୦. ଆଜିର ସମୟରେ ଗାଁର ବଞ୍ଚିବାର ସାର୍ଥକତା କାହିଁକି ନାହିଁ ?

୧୭.୮ ବିଷୟ ବୋଧଗତ ପ୍ରଶ୍ନ

ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ ଉତ୍ତର ବାଛି ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

୧. ଜୀବନର ପ୍ରତିଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ....ରେ ଭରା ?

(ଦୁଃଖ, ସୁଖ, ରୋମାଞ୍ଚ, ବିଷାଦ)

୫. ....ର ମନଟା ତଟୁ ଘୋଡ଼ା ?

(ପ୍ରଭାକର, ନଟବର, ଶକୁନ୍ତଳା, ନରହରି)

୬. ବୁଢ଼ାବୟସରେ ପ୍ରଭାକର ....କୁ ଦଉଡୁଛନ୍ତି ?

(ଘରକୁ, ହାଟକୁ, ଚାଷଜମିକୁ, ଗାଁର ପାଣିକାଦୁଅକୁ)

୧୦. ....କୁ ଆଜିର କାଲିର କର୍ମଚାରୀମାନେ ଏକମାତ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରୂପେ ଧରିନେଇଛନ୍ତି ?

(ଲାଞ୍ଚ, ମିଛ, ଖୋସାମତି, ହୀନ ରାଜନୀତି)

୧୩. ପ୍ରଭାକରଙ୍କୁ ଯୁବକମାନେ .... ମାଗୁଥିଲେ ।

(ପୂଜା ଚାନ୍ଦା, ବାର୍ଷିକ ଚାନ୍ଦା, କ୍ଲବ୍ ଚାନ୍ଦା, ପ୍ରାଥମିକ ସଭ୍ୟ ଚାନ୍ଦା)

୧୭.୯ ପାଠାନ୍ତ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର:

୧. ସାରା ଜୀବନ ଅଫିସ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ପ୍ରଭାକର ଗଧ ପାଲଟି ଯାଇଛନ୍ତି ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ।

୨. ପ୍ରମୋସନ ପାଇ କିରାଣୀ ହୋଇଥିବା କିରାଣୀମାନେ ସମସ୍ତେ ଏକା ଲାଉର ମଞ୍ଜି ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ।

୩. ଆପଣା ସୁଖୀ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଆଜିକାଲି ସମସ୍ତେ ବାଧ ହୋଇ ନିଜ ନିଜର ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଯୋଗାଡ଼ କରୁଛନ୍ତି ।

୪. ହାୟରେ ହତଭାଗା ସଭ୍ୟତା ବୋଲି ପ୍ରଭାକର ସୁଧୀର ଓ ମହେନ୍ଦ୍ରକୁ କହିଛି ।

୫. ପ୍ରଭାକର ତାଙ୍କର ପିଲାଦିନକୁ ଗାଁରେ ଖୋଜିବେ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । କାରଣ ଗାଁ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ବିଶେଷ ମୋହ ରହିଛି ।

୬. ଆଜିକାଲି ଗାଁରେ ଏକାଠି ହେବାକୁ ଏବଂ ଏକାଠି ହୋଇ ଖୁସି ହେବାକୁ କାହା ପାଖରେ ସମୟ ନାହିଁ । କାରଣ ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହୁଛନ୍ତି ।

୭. ଆଜିର ଯୁବକମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ବହୁତ ଶକ୍ତି ଅଛି ନୂଆ କିଛି କରିବାକୁ । ଗାଁକୁ ନୂଆ ବାଟ ଦେଖାଇବାକୁ ଏବଂ ଗାଁର ରୂପ ବଦଳାଇବାକୁ ।

୮. ଯେଉଁମାନେ ଲୁଟିପୁଟି ଖାଉଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ପଇସା ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉଛି ।

୯. ଗାଁରେ ତିଷ୍ଠିବାକୁ ହେଲେ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ ସହିତ ହାତ ମିଳାଇବାକୁ ହେବ ବୋଲି ମତ ଦିଆଯାଇଛି ।

୧୦. ଆଜିକାଲି ଗାଁକୁ ଯାଇ ନିଜର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ରକ୍ଷା କରିପାରୁ ନଥିବାରୁ ସେମାନେ ସହରରେ ରହି କୃତ୍ରିମତାକୁ ଅନୁସରଣ କରୁଛନ୍ତି ।

୧୭.୧୦ ବିଷୟ ବୋଧଗତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର:

୧. ପ୍ରଭାକର

୨. ଗଧ

୩. ଗାଁର ପାଣିକାଦୁଅ

୪. ଖୋସାମତି

୫. ପ୍ରାଥମିକ ସଭ୍ୟ ଚାନ୍ଦା

•••